

μηνύματα

Τριμηνιαία Έκδοση / Έτος 12^ο

.....Τοίος λοιπόν ήθελε να ενοχληθή για την ευγένειαν του ο άνθρωπος αυτός,
του οποίου και αυτά τα γκαρσόνια που τον υπηρέτησαν δεν ήξεραν ακόμη το όνομα;
Μήπως ήθελε να ενοχληθή η άπειρος αυτή θάλασσα, η οποία κουρασμένη
από τον αένναον αγώνα της προς υπονόμευσιν των στερεών και προς καταβρόχθισιν
των πλοίων εκοιμώτανε τόρα, εκεί κάτω, ανασαίνουσα υπόκωφα
και βαθειά, ως χορτασθέν κτήνος;.....

Αυτόχειρ (Μιχαήλ Μητσάκης)

Περιοδική Έκδοση

Ιδιοκτησία Διεύθυνση

Σ.Ο.Ψ.Υ.

Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών
για την Ψυχική Υγεία

Δήλου 3, Βύρωνας, 162 31

Τηλ./Fax: 210 7640 277, 210 7640 229

www.eufami.org

www.iatronet.gr/sopsi & www.sopsi.gr

e-mail: sopsi@ath.forthnet.gr

ΩΡΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Δευτέρα: 10:00 - 2:00 π.μ.
5:00 - 8:00 μ.μ.

Τρίτη: 10:00 - 2:00 π.μ.

Τετάρτη: 10:00 - 2:00 π.μ.
5:00 - 8:00 μ.μ.

Πέμπτη: 10:00 - 2:00 π.μ.

Παρασκευή: 10:00 - 2:00 π.μ.

Εκδότης/Διευθυντής

Πέτρος Ανδρόνικος

Δήλου 3, Βύρωνας, 162 31

Τηλ./Fax: 210 7640 277

Συντακτική Επιτροπή

Π. Ανδρόνικος

Κ. Βρεττού

Μ. Κανελλή-Παπανικολάου

Σ. Φουσκατάκη

Επιστημονική Επιτροπή

Μαρίνα Οικονόμου

Ψυχίατρος, Επ. Καθηγήτρια Παν/μίου Αθηνών
Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής Σ.Ο.Ψ.Υ.

Μιχάλης Μαδιανός

Ομότιμος Καθηγητής Ψυχιατρικής

Πλουμπίδης Δημήτρης

Αναπληρωτής Καθηγητής Ψυχιατρικής

Επιμέλεια Ύλης

Μ. Κανελλή-Παπανικολάου

Επιμέλεια Κειμένων

Χ. Ανδρονίκου

Ε. Λουκή

Γραμματαία - Μεταφράσεις

Α. Μπρεζετού

Β. Παπαδοπούλου

Υπεύθυνος Σχεδίασης & Παραγωγής

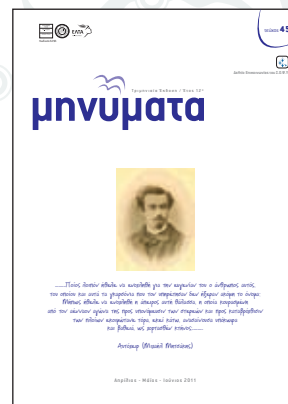
EDILYS A.E.E.

Εμπορικό Κέντρο «ΑΙΘΡΙΟ»

Αγ. Κωνσταντίνου 40, 151 24, Μαρούσι
Τηλ.: 210 6195 994, e-mail: info@edilys.gr

Σελιδοποίηση: Σοφία Φίλιου

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Τα ενυπόγραφα άρθρα
εκφράζουν προσωπικές απόψειςΣτο έργο του εξωφύλλου
απεικονίζεται ο Μιχαήλ Μητσάκης

Περιεχόμενα

Νέα από ΣΟΨΥ 1ου εξαμήνου 2011

Δραστηριότητες Ξενώνα - Κέντρου Ημέρας 04

Project Τέχνης και Δημιουργίας 05

Ομιλία του προέδρου Σ.Ο.Ψ.Υ. Κορυδαλλού
Χριστόφορου Παπαδάκη 06Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου
Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου 07Διεθνές Συνέδριο: «Εκπαίδευση και Κοινωνική Ένταξη
Ευάλωτων Ομάδων» 24 - 26 Ιουνίου Πανεπιστήμιο
Μακεδονία - Θεσσαλονίκη 08

Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία - Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας 09

Ε.Σ.Α.μεΑ. - Επιστολή προς κ. Ευ. Βενιζέλο, Υπουργό Οικονομικών 09

Δικαστική Συμπαράσταση 12

Ομάδες υποστήριξης του ΣΟΨΥ:
Από την απομόνωση στην υποστήριξη 14

Η επίδραση της κρίσης στο κοινωνικό σύνολο 16

Η σύγχρονη πρόκληση της ψυχιατρικής: Σφαιρική φροντίδα
των ψυχικά πασχόντων - διατροφικό πρόγραμμα "ΕΥΖΗΝ" 19«Πνεύμα ταραχώδες, αρμονικό και τρελό...»
Πικρό ελεγείο για τον Μιχαήλ Μητσάκη (1893-1916) 20

Σάββατο 9 Ιουνίου 2011

Απολογισμός τριετίας από τη συμμετοχή στην ομάδα του ΣΟΨΥ Βύρωνα, της Δευτέρας, της Μανδαλά Ζαφειρίας

Εδώ και ημέρες σκέφτομαι να γράψω μερικές σκέψεις και δεν αποφασίζω να ξεκινήσω. Είναι μια ακατανίκητη, εσωτερική διαστολή που με εμποδίζει να γράψω έστω και μία λέξη. Οι σκέψεις είναι τόσο μπλεγμένες και καταγιστικές που μπλοκάρουν κάθε διάθεση για γραπτή έκφραση. Άλλωστε από πού να αρχίσει κανείς να εξιστορεί την ιστορία της ζωής ενός νέου ανθρώπου με όνειρα, ελπίδες, δυνατότητες και διάθεση για ζωή, όταν αντί αυτών συναντά την ανίατη «ψυχική νόσο». Αυτό το θηρίο που καταστρέφει σχεδόν το πάντα στο πέρασμά του και αφήνει μηδενικά περιθώρια ελπίδας για φυσιολογική κοινωνική και επαγγελματική ζωή.

Η δική μας ιστορία λοιπόν (του γιού μου και της οικογένειάς μου γενικότερα) ξεκινά από τα 14 περίπου χρόνια του με έναυσμα το θάνατο της μητέρας μου (υπήρξε η αγαπημένη του γιαγιά). Ωστόσο τώρα πια γνωρίζω πολύ καλά ότι το συγκεκριμένο περιστατικό ήταν η απλή αφορμή και ότι η αιτία ήταν πολύ βαθύτερη. Από τότε ξεκινάει ένας Γολγοθάς επισκέψεων, με τα συνακόλουθα τους, σε ψυχιάτρους, ψυχολόγους και ειδικούς του χώρου. Η δική του εξέλιξη μπορεί να θεωρηθεί αρκετά καλή εφόσον κατάφερε με σχετική ευκολία να τελειώσει το λύκειο και να περάσει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μάλιστα σένα καλό τμήμα. Παρόλα αυτά από εκεί και πέρα ξεκίνησαν τα πραγματικά δύσκολα με την απόλυτη σχεδόν απόσυρσή του από οποιαδήποτε κοινωνική ζωή, με αδικαιολόγητα ξεσπάσματα οργής και μερικής βίας, με διαρκή γκρίνια για τα πάντα και απόλυτα αδράνεια. Μετά το πρώτο σοκ αυτής της περιόδου (υπήρχε ένα δεύτερο αγόρι στο σπίτι, μικρότερης ηλικίας και πριν 3 χρόνια αποκτήσαμε και ένα υπέροχο καριτσάκι), και εφόσον περάσαμε μια περίοδο συνειδητοποίησης της κατάστασης, ανασυνταχτήκαμε και για καλή μας τύχη κάποια στιγμή φτάσαμε στο ΣΟΨΥ.

Εδώ βρήκαμε συμπαράσταση, αλλά και τις πολύτιμες εμπειρίες των συγγενών άλλων ατόμων με παρόμοιες νόσους και αρχίσαμε να βλέπουμε τα πράγματα από διαφορετική σκοπιά. Είδαμε ότι και άλλες οικογένειες αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα, κερδίσαμε ενσυναίσθηση από τις δικές τους προσωπικές, μοναδικές εμπειρίες και γίναμε πιο δυνατοί στο να αντιμετωπίζουμε το μέλλον με ελπίδα, καρτερία και μεγαλύτερη αγωνιστικότητα. Γιατί αυτή η κατάσταση χρειάζεται επαγρύπνηση, γνώση αλλά και διαρκή αγώνα. Μαθαίνεις να προσφέρεις χωρίς όρια σ' έναν αγαπημένο σου άνθρωπο χωρίς μεγάλες προσδοκίες και μεγαλεπήβολα σχέδια.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ την συντονίστρια-ψυχολόγο σε κάποια συζήτηση που είχαμε για την κληρονομικότητα της ψυχικής νόσου (επειδή και εγώ έχω κάποιο πρόβλημα μέτριας κατάθλιψης από καιρού εις καιρόν), και επειδή ένιωθα πολλές ενочές για την εξέλιξη στη ζωή του γιου μου, να μου λέει «και τί ευθύνη έχετε εσείς για τα γονιδια σας;». Έμεινα εμβρόντητη. Δεν μου είχε περάσει ποτέ από το μυαλό μου η συγκεκριμένη σκέψη. Έχω χύσει μεγάλες ποσότητες από μαύρα, πικρά δάκρυα για τη δική μου ευθύνη σ' αυτή την εξέλιξη, και μου ήταν αδιανόητη αυτή η σκέψη.

Μετά από τρία χρόνια αδιάλειπτης παρακολούθησης της ομάδας του ΣΟΨΥ μπορώ να παραδεχτώ ότι η ζωή μας διευκολύνθηκε απίστευτα, αν και πάντα νιώθω μια άπειρη αμηχανία όταν σκέφτομαι το συγκεκριμένο θέμα, και πάντα προβληματίζομαι για την εξέλιξη της νόσου του παιδιού μου αλλά και όλων των άλλων ανθρώπων των οποίων τις ιστορίες έμαθα στην ομάδα αυτή. Απόκτησα μερικούς καλούς φίλους και έμαθα να είμαι πολύ πιο υπομονετική σε κάθε περίπτωση. Ωφεληθήκαμε ως οικογένεια από τις κατ' οίκον επισκέψεις των ψυχολόγων και μάθαμε να περιμένουμε την ξαστεριά μετά από κάθε καταιγίδα.

Ευχαριστώ πολύ την κυρία Λώλη, που αποτελεί για μένα παράδειγμα αγωνιστικότητας και προσφοράς στο συνάνθρωπο, αλλά και όλους τους συντελεστές αυτής της titάνιας προσπάθειας. Εύχομαι να συνεχίσουν με την ίδια δύναμη αυτή την προσπάθειά τους για ανακούφιση και βελτίωση των συνθηκών ζωής όλων των ασθενών με ειδικές ικανότητες-ανάγκες.

Καλό καλοκαίρι και το Σεπτέμβριο θα είμαστε πάλι μαζί.

Όλες μαζί βρισκόμαστε
κάθε Τετάρτη βράδυ
με δάκρυ με χαμόγελο
μα και με ένα χάδι,
και λέμε αυτό που ζήσαμε
τι είχαμε, τι χάσαμε
και μέχρι εδώ που φτάσαμε
στην κορυφή του λόφου...
σ' αγκάλη μιας συντρόφου!
Τόσο πολύ νοιαζόμαστε
η μία για την άλλη...
Κάθε Τετάρτη ερχόμαστε
βρισκόμαστε και πάλι...
Στην κεφαλή του κύκλου μας
βρίσκεται ψυχολόγος,
ψυχίατρος και λειτουργός
είν' δυνατός ο λόγος...
λόγος πρεπόντως αληθής
που πάντα είναι αληθής
με εμπειρία σωστός
συνάμα και στοχαστικός
μα και παρηγορητικός
μας δίνει κατευθύνσεις
και μας ανακουφίζει!
Ένα μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!
θέλουμε να σας πούμε
είσαστε μία όαση
σ' αυτή τη γη που ζούμε!!

ΚΑΙΤΗ ΔΑΜΑΣΚΟΥ
(για την ομάδα της Τετάρτης)

Νέα απο ΣΟΨΥ 1^{ου} εξαμήνου 2011 Δραστηριότητες Ξενώνα - Κέντρου Ημέρας

- Συμμετοχή των μελών σε καθημερινή βάση στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα των ομάδων του Κέντρου Ημέρας (Το ετήσιο πρόγραμμα έχει κοινοποιηθεί).

- 15/1/11: Έξοδος και παρακολούθηση της ταινίας "The tourist" στον κινηματογράφο ΠΤΙ ΠΑΛΑΙ. Στον κινηματογράφο πήγαν και στις 9/4/11.

- 22/1/11: Η έξοδος πραγματοποιήθηκε στην ταβέρνα "Μουριές" στην πλατεία Βαρνάβα, στο Παγκράτι. "Η λιτότητα θέλει καλοπέραση".

- 12/2/11: Οι ένοικοι του Ξενώνα επισκέφθηκαν την έκθεση που πραγματοποιήθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό μουσείο με θέμα "Δούκισσα Πλακεντίας: Η ιστορία που γέννησε τον μύθο". Μετά την έκθεση ακολούθησε καφές και περίπατος στον Εθνικό Κήπο. Άλλη φορά θα επισκεφθούμε την Ημέρα και ώρες που επιτρέπεται, το Προεδρικό Μέγαρο.

- 24/2/11 (Τσικνοπέμπτη): Πραγματοποιήθηκε η αποκριάτικη γιορτή του Κέντρου Ημέρας, με τα μέλη, τους γονείς, αδέρφια, φίλους με ωραίες μεταμφιέσεις, χορούς, τραγούδια και πλούσια εδέσματα.

- 7/3/11: Είχε προγραμματιστεί έξοδος στο άλσος "Κουταλά" στον Βύρωνα, όπου ο Δήμος διοργανώνει κάθε χρόνο εκδήλωση με μουσική και εδέσματα λόγω Καθαρής Δευτέρας. Λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών οι ένοικοι αποφάσισαν να ακυρώσουν την συγκεκριμένη έξοδο και να πάνε σε καφετέρια στο Παγκράτι.

- 12/3/11: Έγιναν εκδηλώσεις ονομαστικών εορτών και γενεθλίων μελών που γίνονται εκτός προγραμμάτων (Σάββατο και Κυριακές).

- 19/3/11: Έξοδος στην καφετέρια "mokai".

- 26/3/11: Οι ένοικοι του Ξενώνα πήγαν βόλτα στην πλατεία Αγ. Λαζάρου και στη συνέχεια κάθισαν για γλυκό.

- 1/4/11: Η καλοπέραση συνεχίστηκε σε ταβέρνα στην πλατεία Αγ. Λαζάρου.

- 9/4/11: Οι ένοικοι του Ξενώνα παρακολούθησαν την κομεντί "Potiche" στον κινηματογράφο ΠΤΙ ΠΑΛΑΙ.

- 15/4/11: Στο Κ.Η έγινε επίδειξη φτιάξιμο πασχαλινών κουλουριών.

- 16/4/11: Εορτάστηκαν στο Κέντρο Ημέρας τα γενέθλια μέλους μας.

- Από 18/4 - 30/4/11 δεν πραγματοποιήθηκαν οι ομάδες του Κέντρου Ημέρας, λόγω Πάσχα.

- 1/5/11: Ελεύθερη έξοδος

- 7/5/11: Έξοδος στην περιοχή Μοναστηράκι για καφέ.

- 14/5/11: Επίσκεψη στην έκθεση βιβλίου στο Ζάππειο.

- 21/5/11: Εορτή χαρούμενη εορταζόντων (Κων/νου και Ελένης)

- 28/5/11: Ελεύθερη έξοδος (για τους ενοίκους του Ξενώνα).

- 31/5/11: Εορτάστηκαν στο Κέντρο Ημέρας οι ονομαστικές εορτές των μελών μας με γλυκά και φαγητό. Τα μέλη διασκέδασαν ακούγοντας μουσική και χορεύοντας.

- 4/6/11: Έξοδος στην καφετέρια Όστρια στο Καλαμάκι.

- 8/6/11: Πραγματοποιήθηκε η καλοκαιρινή εκδρομή του Κέντρου Ημέρας στο Λουτράκι και στην λίμνη Ηραίου. Η διαδρομή και το κέφι στο γεμάτο πούλμαν έμειναν αθέαστες. Έλεγαν "πάντα τέτοια". Επίσης πραγματοποιήθηκε από 23 έως 27 Ιουνίου ο Κοινωνικός Τουρισμός.

- 11/6/11: Ελεύθερη έξοδος (για του ενοίκους του Ξενώνα).

- 18/6/11: Οι ένοικοι του Ξενώνα και τα μέλη του Κέντρου Ημέρας αποφάσισαν στην κοινοτική ομάδα του Κέντρου Ημέρας, να επαναλάβουν την έξοδό τους στην καφετέρια Όστρια στο Καλαμάκι, προκειμένου να απολαύσουν τον καφέ τους στη θάλασσα για ακόμα μια φορά.

- 21/6/11: Γιορτάστηκε στο Κ.Η η ολοκλήρωση των αποκαταστασιακών προγραμμάτων. Η έκκληση έγινε από

την Διοικητικά Υπεύθυνη για τον Σ.Ο.Ψ.Υ κα. Μαρία Κανελλή με την ευχαριστήρια επιστολή προς τους εθελόντες για την εθελοντική προσφορά των προγραμμάτων, όπως:

- Κων/νος Ξηρομερίτης εθελοντική παράδοση μαθημάτων Αγγλικής γλώσσας στους φίλους και φίλες του Ξενώνα και του Κ.Η που ο ίδιος είναι μέλος.
- Τσουκαλά Μαρία Ελένη:
εθελόντρια Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Σταύρος Παναγιωτίδης:
εθελοντής ομάδα Λογοτεχνίας
- Πωλίνα Αναγνωστοπούλου:
ομάδα εικαστικών art therapist

- Ντιάνα Κωνσταντίνα Καγιάφα: art therapist
 - Λόρα Μπάφου: ομάδα θεάτρου
 - Ειρήνη Γλαμπεδάκη: δραματοθεραπεύτρια
 - Σταυρούλα Βιδάλη: δραματοθεραπεύτρια
- 23/6 - 28/6/'11: Κοινωνικός Τουρισμός του Ξενώνα Σ.Ο.Ψ.Υ στα Νέα Στεία Ευβοίας. ♪

Αθήνα 24 -6-2011

Για το ΔΣ /ΣΟΨΥ

Το μέλος Βασίλειος Ξηρομερίτης

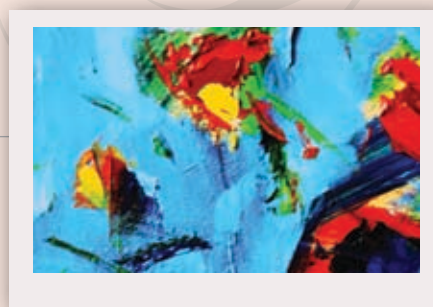
Project Τέχνης και Δημιουργίας

Το Κέντρο Ημέρας και ο Ξενώνας Σ.Ο.Ψ.Υ καλωσορίζει μια νέα ομάδα που αφορά όλα τα μέλη του.

Η ομάδα ονομάζεται Project Τέχνης και Δημιουργίας και σας καλεί όλους να προσφέρετε το δικό σας δημιουργικό κομμάτι στις παρακάτω κατηγορίες:

- Ζωγραφική - Σκίτσο - Κολλάζ
- Κατασκευές - Χειροτεχνίες
- Κόσμημα

Τα έργα θα αξιολογηθούν από τους συντονιστές της ομάδας με σκοπό να οργανωθεί ένα Bazaar έργων.

Οι δημιουργοί των οποίων τα αντικείμενα θα πουληθούν πρόκειται να αποκομίσουν ένα οικονομικό έπαθλο. ♪

*Για περισσότερες πληροφορίες:
Μιχαλοπούλου Βασιλική,
Μπουτσιάνη Γεωργία,
Γιασσά Χριστίνα*

Αγαπητά μέλη - Σταυροφόροι,

Σας υπενθυμίζουμε ότι μετά την Γενική Συνέλευση συγκροτήθηκαν δύο επιτροπές για προώθηση επίλυσης αρκετών χρόνιων θεμάτων όπως:

1η Επιτροπή

- α. θέματα προσαρμογής στην εκπαίδευση
- β. τροποποίηση άρθρων του καταστατικού
- γ. ενεργοποίηση μελών Συλλόγου
- δ. μεταβίβαση σύνταξης γονέων και άλλα οικονομικά
- ε. μεταστέγασης γραφείων - Κ.Η, σε συγκοινωνιακά προσβάσιμο μέρος

2η Επιτροπή

- α. υγειονομική φροντίδα ασθενών
- β. εύλογες προσαρμογές στο χώρο εργασίας - επιδόματα
- γ. στήριξη οικογενειών, κατ' οίκον παρεμβάσεις
- δ. ξενώνες, διαμερίσματα
- ε. προστασία ασθενών για διαβίωση και περιουσιών

Ο ΣΟΨΥ θα δέχεται προτάσεις των παραπάνω θεμάτων, αλλά και άλλων γραπτά μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου 2011 για βοήθεια - συντονισμό και ενέργειες. ♪

Αθήνα 28-06-2011

Για το Δ.Σ

Το μέλος Βασίλειος Ξηρομερίτης

υπενθύμιση

Ομιλία του προέδρου Σ.Ο.Ψ.Υ. Κορυδαλλού Χριστόφορου Παπαδάκη

Σας καλωσορίζουμε και σας ευχαριστούμε για την παρουσία σας εδώ.

Είμαστε ο σύλλογος οικογενειών και φίλων για την ψυχική υγεία Κορυδαλλού, αλλά καλύπτουμε την ευρύτερη περιοχή και τους όμορους δήμους.

Ο σύλλογος μας δημιουργήθηκε από την ανάγκη να γνωρίσουμε και να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα της ψυχικής υγείας που συναντήσαμε.

Στην πορεία της ζωής μας, στο φυλλάδιο που πήρατε αναφέρουμε τους σκοπούς και τους στόχους μας.

Σ' αυτήν την προσπάθεια, μας στηρίζει το κέντρο ψυχικής υγείας Κορ/λλού με τους έμπειρους επαγγελματίες υγείας και καταφέρουμε πολλά.

Πρώτον να αποδεχτούμε την κατάσταση που για μας ήταν πολύ δύσκολο στην αρχή, και έχουμε ωφεληθεί ουσιαστικά.

Ωστόσο τα προβλήματα της ψυχικής υγείας έχουν κοινωνικές διαστάσεις, και πρέπει να κάνουμε προσπάθεια να ενημερώσουμε τους ανθρώπους που συνυπάρχουμε. Σε λίγο θα πάρουν το λόγο έμπειροι επαγγελματίες ψυχικής υγείας να σας πουν περισσότερα.

Αλλά και εμείς ως σύλλογος θα καταθέσουμε τον προβληματισμό μας, τα βιώματα και την αλήθεια της ψυχής μας.

Καθημερινά βλέποντας τι συμβαίνει γύρω μας διαπιστώνουμε ότι με τον τρόπο που ζούμε παράγουμε στρεβλώσεις και παρανοήσεις.

Όλοι είμαστε στην κόκκινη γραμμή, κάποια στιγμή όλοι μπορεί να παρουσιάσουμε μια ψυχική διαταραχή. Τίποτα μη θεωρούμε σίγουρο για μας. Είναι πολύ δυσδιάκριτα τα όρια του ψυχικά υγιή από τον πάσχοντα.

Πρέπει λοιπόν να μάθουμε να μην ξορκίζουμε το κακό και τους φόβους μας να δούμε την αλήθεια κατάματα. Τότε θα βρούμε και τις κατάλληλες λύσεις για πολλά προβλήματα.

Γιατί ουσιαστικά οι αναπηρίες παράγονται από ανάπηρες κοινωνίες.

Σήμερα βέβαια με την οικονομική κρίση δεν δοκιμάζεται μόνο η πολιτεία για την παρεχόμενη πρόνοια και φροντίδα αλλά και εμείς οι ίδιοι σαν άτομα στην ευαισθησία και την ανθρωπιά μας.

Το Υπουργείο Υγείας προωθεί την ψυχιατρική μεταρρύθμιση αλλά εμείς ως κοινωνία χρειαζόμαστε περισσότερο μια ψυχιατρική επανάσταση, όχι προς τα έξω αλλά προς τα μέσα, ως προς τον τρόπο που σκεφτόμαστε και αντιμετωπίζουμε την ψυχική νόσο. Και βέβαια όση επιστήμη και εξουσία αν κατέχουμε, αν δεν

την χειριστούμε με αγάπη προς τον συνάνθρωπό μας είμαστε «χαλκός πχών και κύμβαλο αλαλάζον», όπως θα έλεγε και ο σεβασμιώτατος.

Σας ευχαριστούμε και πάλι που είστε εδώ, αλλά θα θέλαμε να είμαστε μαζί μας και στη συνέχεια του αγώνα μας για το καλό της ψυχικής υγείας και την πρόοδο της κοινωνίας γενικότερα. ☺

Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου έχει αναλάβει την εκπόνηση έρευνας για την Ελλάδα, στο πλαίσιο της μελέτης του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων «Θεμελιώδη Δικαιώματα των ατόμων με νοτική υστέρηση και προβλήματα ψυχικής υγείας», που διενεργείται, παραλλήλως και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η μελέτη υλοποιείται από την ένωση φορέων Human European Consultancy (Ουτρέχτη, Ολλανδία), Leeds University - Centre for Disability Studies (Ηνωμένο Βασίλειο), the National University of Ireland (Galway, Ιρλανδία) and the Mental Disability Advocacy Center (Βουδαπέστη, Ουγγαρία).

Στα πλαίσια της παραπάνω μελέτης προβλέπεται τόσο η καταγραφή της κατάστασης σε κάθε χώρα, όσο και η διενέργεια συνεντεύξεων με τα ίδια τα άτομα με νοτική υστέρηση και τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας. Η έρευνα επικεντρώνεται στις προσωπικές εμπειρίες των ατόμων με νοτική υστέρηση και με προβλήματα ψυχικής υγείας, καθώς και στην άποψή τους για την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους.

Στις 6/5/2011 και ώρα 14.00 πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου (Ακαδημίας 43) ομάδα εστίασης εμπλεκομένων (stakeholders focus group) με στόχο την αξιολόγηση και αναδιατύπωση των πρώτων αποτελεσμάτων της έρευνας και την καλύτερη δυνατή αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης στη χώρα μας που θα περιγραφεί στην τελική αναφορά.

Στην συγκεκριμένη συνάντηση παρευρέθηκαν εκπρόσωποι συλλόγων όπως ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών για την ψυχική υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ), ο ΚΙΝ.Α.Ψ.Υ και η Αυτοεκπροσώπηση, αλλά και εργαζόμενοι από την Εταιρία Κοινωνικής Ψυχιατρικής και Ψυχικής Υγείας και το Δίκτυο Αργώς.

Πραγματοποιήθηκε γόνιμος διάλογος, ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών και όπως προβλέπεται τα τελικά συμπεράσματα της μελέτης θα ανακοινωθούν αμέσως μετά την κατάθεση της εθνικής αναφοράς στο Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Διεθνές Συνέδριο: «Εκπαίδευση και Κοινωνική Ένταξη Ευάλωτων Ομάδων» 24 - 26 Ιουνίου Πανεπιστήμιο Μακεδονία - Θεσσαλονίκη

Στις 24-26 Ιουνίου το Πανεπιστήμιο Μακεδονία κατακλύστηκε από κόσμο λόγω του τριημέρου Διεθνούς Συνεδρίου που διοργάνωσε το ΚΕΘΕΑ με θέμα: «Εκπαίδευση και Κοινωνική Ένταξη Ευάλωτων Ομάδων»

Ακουστήκανε πολύ ενδιαφέρουσες απόψεις από καταξιωμένους επιστήμονες, που πραγματικά είναι πολύ δύσκολο να αποτυπωθούν σε λίγες αράδες. Σκέφτηκα ότι θα ήταν χρήσιμο να αναφερθώ σε αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα από τις ομιλίες διακεκριμένων επιστημόνων κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου.

«...Την εποχή της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης που διανύουμε έχουμε συνειδητοποιήσει ότι δεν υπάρχουν μεμονωμένες λύσεις στα πολυδιάστατα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ευάλωτες ομάδες. Η σημερινή κατάσταση αποκαλύπτει ακόμα περισσότερο την κοινωνική ανισότητα τοποθετώντας τον αποκλεισμό στην καρδιά της σύγχρονης κρίσης.

Σε αυτή την εποχή αστάθειας οι οργανισμοί κοινωνικής φροντίδας και η ακαδημαϊκή κοινότητα χρειάζεται να ενώσουν τις δυνάμεις τους για την αντιμετώπιση του αποκλεισμού και την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Παράδοσης για ανοικτό διάλογο, δημοκρατία και ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην εκπαίδευση και στην ένταξη όλων των κοινωνικών ομάδων...»

Οργανωτική Επιτροπή Συνεδρίου

«Η διεθνής οικονομική κρίση έχει σοβαρές επιπτώσεις σε πολλές χώρες και τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα ορατά τόσο στο γενικό πληθυσμό όσο και στις κοινωνικά ευάλωτες ομάδες. Πολλοί επιστήμονες υποστηρίζουν ότι η παρούσα οικονομική κρίση θα επηρεάσει τη δημόσια υγεία ως αποτέλεσμα απώλειας της εργασίας... Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει προειδοποιήσει ότι δε θα πρέπει να εκπληγούμε εάν συνεχίσουμε να συναντάμε περισσότερο άγχος, αυτοκτονίες και ψυχικές διαταραχές... Οι κοινωνικοί οργανισμοί πρέπει να προωθούν το κοινωνικό καλό και την ένταξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και να προσπαθούν να βοηθούν τα άτομα, τις οικογένειες και τις κοινότητες ώστε να αναπτυχθούν και να εξελιχθούν...»

Χ. Πουλόπουλος, PhD ΚΕΘΕΑ

«Το θέμα της εκπαίδευσης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων αφορά τη σύγχρονη κοινωνία των πολιτών δεδομένου ότι η εξέλιξη μιας κοινωνίας προϋποθέτει εκείνες τις δεξιότητες που εξασφαλίζουν την ουσιαστική αντίληψη και αποδοχή του εαυτού και του προσώπου όλων ανεξαιρέτων των μελών της, αυτό που η σύγχρονη βιβλιογραφία ορίζει ως πηγές του εαυτού και του κοινωνικού προσώπου... Στη δραματοθεραπεία το παιχνίδι ρόλων, εκτός των άλλων, παρέχει στα άτομα τη δυνατότητα επίγνωσης των συναισθημάτων των ιδίων αλλά και των σημαντικών άλλων, ενώ παράλληλα αποκωδικοποιεί τις φοβίες, τις αναστολές και τις επιθυμίες των μελών της ομάδας. Μέσα από την παραπάνω διαδικασία, ο εμπυκωτής καθοδηγεί έμμεσα τους ωφελομένους - συμμετέχοντες να ανταλλάσσουν εμπει-

ρίες, να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν μέσα από τους άλλους αναπροσαρμόζοντας την προϋπάρχουσα γνώση ή τις προκαταλήψεις τους. Με αυτόν τον τρόπο οι ωφελοόμενοι εκπαιδεύονται να καλλιεργούν τη συναισθηματική και κοινωνική τους νοημοσύνη.»

Α.Καραγιάννη

Φιλόλογος - Μδ Θεατρολογίας στην Ειδική Αγωγή

«Η αναπηρία ως κοινωνική κατασκευή διατηρείται μέσα από διαχωριστικές πολιτικές και πρακτικές που εμποδίζουν τα άτομα με αναπηρίες να συμμετέχουν ισότιμα σε όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες. Η εκπαίδευση μπορεί να ενδυναμώσει, να συντηρήσει ή να αποτρέψει τη συνέχιση των τρεχουσών κοινωνικών ανισοτήτων με την υιοθέτηση ή την απόρριψη των αρχών της ένταξης (inclusion) (Barton2004), η οποία απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και η διαφορετικότητα ολοκληρώου του μαθητικού πληθυσμού.

(Ζώνιου - Σιδέρη, 2004)»

Περίδου Μαρία - Φτιακά Ελένη

«Η σημερινή κοινωνία χαρακτηρίζεται ως Κοινωνία της Γνώσης, χωρίς αυτό να περιορίζει παρόλα αυτά τον κοινωνικό αποκλεισμό. Μια υπηρεσία που θα έπρεπε να είναι κοινό αγαθό και δικαίωμα είναι η Εκπαίδευση. Μια κοινωνική ομάδα που δέχεται τον Εκπαιδευτικό Αποκλεισμό αποτελείται από τα άτομα με αναπηρία. Η Εκπαίδευση ως δικαίωμα για όλες τις ομάδες πληθυσμού δεν είναι πάντα αυτονόητη... Ως προς την πρακτική της νομοθεσίας, η εκπαιδευτική κοινότητα δεν είναι έτοιμη για την ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρία... Σημαντική έλλειψη παρατηρείται επίσης στον τομέα της επιμόρφωσης-κατάρτισης των εκπαιδευτικών και των θετικών στάσεων που κατέχουν προς την ενταξιακή εκπαιδευτική πολιτική.»

Μερικές από τις προτάσεις που παρατίθενται είναι: Ανασχεδιασμός Αναλυτικών προγραμμάτων, υπεύθυνη και άρτια προετοιμασία και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, επανεξέταση της έννοιας της αναπηρίας.

Βουλγαρέλη Ιωάννα

Πανεπιστήμιο Αιγαίου - Τμήμα Κοινωνιολογίας

«Φιλοσοφία μας είναι ότι όλοι γεννιόμαστε ελεύθεροι και ίσοι. Όλοι έχουμε δικαίωμα στη ζωή και στην αξιοπρέπεια και κάθε άτομο αξίζει ίσες ευκαιρίες στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική ασφάλεια.»

Σταμογιάννου Ηλιάνα

Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, Αποκατάστασης και Κοινωνικής Μέριμνας

Το Διεθνές Συνέδριο για την «Εκπαίδευση και Κοινωνική Ένταξη Ευάλωτων Ομάδων» ήταν πραγματικά μια μοναδική ευκαιρία για μοίρασμα ιδεών και προώθηση του δικαιώματος όλων για εκπαίδευση και κοινωνική ένταξη. Ίσες ευκαιρίες, ίδια δικαιώματα για όλους. Η διαφορετικότητα δεν είναι ντροπή. Η αναληψία και ο διαχωρισμός των ανθρώπων όμως είναι.

Μαρία Κανελλή - Παπανικολάου

Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία - Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας

Πάτρα 9/6/2011

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ - ΣΟΨΥ ΠΑΤΡΑΣ

Σισίνη 6 - ΠΑΤΡΑ 26225, Πληροφορίες: Ν. Βαρθολομάτος,
Τηλ - FAX: 2610621273, E-mail: sopsipatron@yahoo.gr

Σε συνέχεια του α κύκλου υλοποίησης κλειστών ημερίδων ευαισθητοποίησης φροντιστών ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας στην Τρίπολη, Άρτα, Πρέβεζα, και Κέρκυρα, ολοκληρώθηκε και ο δεύτερος κύκλος του προγράμματος ευαισθητοποίησης φροντιστών του Συλλόγου για τη Ψυχική Υγεία - Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Σκοπός και του δεύτερου κύκλου ήταν η ευαισθητοποίηση φροντιστών ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας προκειμένου να δημιουργηθούν Σύλλογοι για τη Ψυχική Υγεία σ' όλες τις μεγάλες πόλεις της 6ης ΥΠΕ, αλλά και η συγκέντρωση ερευνητικών δεδομένων για την αποτύπωση του κοινωνιολογικού προφίλ των φροντιστών, καθώς και άλλων ψυχοκοινωνικών χαρακτηριστικών τους προκειμένου να διερευνηθεί το κατά πόσο αυτά επηρεάζουν την ποιότητα της ζωής τους.

Συγκεκριμένα, στα πλαίσια του β' κύκλου ευαισθητοποίησης πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω ημερίδες με το συμβολικό τίτλο «ΓΚΡΕΜΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗΣ»:

- 23 Μαΐου, στο Κέντρο Ψυχικής Υγείας στο Αγρίνιο.
- 27 Μαΐου, στην αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής στην Αθήνα.
- 30 Μαΐου, σε αίθουσα της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας του ΑΤΕΙ Ηπείρου στα Ιωάννινα.
- 1 Ιουνίου, στο Κέντρο Ψυχικής Υγείας Καλαμάτας.

Καθ' όλη τη θερινή περίοδο ο συνεργάτης μας και υποψήφιος διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, κοινωνικός λειτουργός Μανόλης Μέντης, θα συνεχίσει το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης φροντιστών (γ' κύκλος) σε συνεργασία με επαγγελματίες υγείας των Κέντρων Υγείας νησιών του Αργοσαρωνικού (Σαλαμίνα, Αίγινα, Γαλατάς Πόρου, Κύθηρα) και των Κυκλάδων (Τήνος, Πάρος, Νάξος, Σαντορίνη), ενώ παράλληλα θα ολοκληρωθεί και ο κύκλος συγκέντρωσης ερευνητικών δεδομένων από τα υπόλοιπα νησιά των Επτανήσων (Λευκάδα, Κεφαλονιά, Ζάκυνθος, Ιθάκη) σε συνεργασία με Κοινωνικούς Λειτουργούς των Δήμων.

Η πρόεδρος του Συλλόγου για τη Ψυχική Υγεία
- Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρα
Αγγέλα Τριανταφύλλου

Ε.Σ.Α.μεΑ. - Επιστολή προς κ. Ευ. Βενιζέλο, Υπουργό Οικονομικών

Αθήνα/Athens : 20-6-2011
Αρ Πρωτ./Ref. Nr: 1824

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

Πληροφορίες: Μπαρμπαλιά Ελένη

Κοιν: Πίνακας Αποδεκτών

Προς: κ. Ευ. Βενιζέλο, Υπουργό Οικονομικών

Θέμα:

«Απαραίτητη συνιστώσα επίτευξης κοινωνικής συναίνεσης η λήψη θεσμικών προστατευτικών μέτρων και πολιτικών για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. αιτείται άμεση συνάντηση των εκπροσώπων της με τον Υπουργό Οικονομικών.»

Κύριε Υπουργέ,

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ) εύχεται κάθε επιτυχία στο έργο που έχετε να επιτελέσετε από τη θέση του Υπουργού Οικονομικών σε μια τόσο κρίσιμη περίοδο για τη χώρα και για τους πολίτες της, προσδοκώντας ότι από τη θέση αυτή θα προστατέψετε με συγκεκριμένα μέτρα και πολιτικές μία από τις πιο ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού όπως είναι τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους. Το παναναπηρικό αυτό αίτημα αποκτά ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι σε κρίσιμες οικονομικές περιόδους, όπως η παρούσα, οι

πρώτοι που πλήττονται είναι τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους.

Δυστυχώς τους τελευταίους 20 μήνες τα άτομα με αναπηρία βίωσαν με τον ίδιο τρόπο, όπως όλοι οι πολίτες αυτής της χώρας, τις περικοπές των διαχρονικά πενιχρών συντάξεων και μισθών τους. Οι περικοπές αυτές σε σχέση με τον υπόλοιπο πληθυσμό ήταν ακόμη πιο έντονες, εφόσον επιβλήθηκαν άκριτα σε μισθούς, συντάξεις και σε σημαντικές κοινωνικές παροχές όπως είναι ο κοινωνικός τουρισμός, η επιδότηση ενοικίου κ.λπ. Και λέγοντας άκριτα εννοούμε ότι επιβλήθηκαν χωρίς να ληφθεί υπόψη το πρόσθετο κόστος διαβίωσης που προκύπτει για την κάλυψη των αναγκών της αναπηρίας, το οποίο σε κρίσιμες οικονομικά περιόδους το επωμίζονται κυρίως τα ίδια τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους.

Υπό αυτές τις τραγικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες και ενόψει των νέων δυσβάστακτων οικονομικών μέτρων του Μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής πολιτικής 2011-2015, η Ε.Σ.Α.μεΑ. απέστειλε επιστολή προς τον Πρωθυπουργό της χώρας κ. Γ. Παπανδρέου, κοινοποιούμενη και προς τα μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου, με την οποία ζητούσε τη λήψη ειδικού σχεδίου συνδυαστικών υποστηρικτικών-προστατευτικών μέτρων και πολιτικών για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους.

Το αίτημα αυτό παραμένει κυρίαρχο και λαμβάνει νέες διαστάσεις μπροστά στην βεβαιωμένη και εκφρασμένη θέλησή σας να συμπορευθείτε με την κοινωνία σε κλίμα πολιτικής και κοινωνικής συναίνεσης. Ασφαλώς αυτή η δέσμευσή σας θα δοκιμαστεί στην πράξη. Το βέβαιο είναι ότι η κοινωνική συναίνεση απαιτεί πρώτα και κύρια την εξαίρεση των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους από τα νέα δυσβάστακτα οριζόντια οικονομικά μέτρα που λαμβάνονται για την επόμενη τετραετία 2011-2015.

Κύριε Υπουργέ,

Το οικονομικό αδιέξοδο που αντιμετωπίζει η ευπαθής αυτή κοινωνική ομάδα έχει συζητηθεί εκτενέστατα στις συναντήσεις που είχαν οι εκπρόσωποι της Ε.Σ.ΑμεΑ. με τον Πρωθυπουργό και με τον προκάτοχό σας, αποσπώντας τη δέσμευσή τους ότι δεν θα θιγούν ισχύουσες προστατευτικές πολιτικές και μέτρα για την αναπηρία. Σε αυτή λοιπόν τη βάση και με δεδομένη τη γνώση που έχετε εσείς ο ίδιος για τα θέματα της αναπηρίας αιτούμαστε την ένταξη ειδικών διακριτών προστατευτικών ρυθμίσεων για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικών Μέτρων για τα έτη 2011-2015.

Οι πρόσθετες εισφορές που επιβάλλονται με το μεσοπρόθεσμο, είτε μέσω άμεσων είτε μέσω έμμεσων φόρων είναι βέβαιο ότι θα αποβούν εξοντωτικές για πολλούς οικογένειες που έχουν στους κόλπους τους άτομα με αναπηρία. Διερωτόμαστε, πως θα ανταπεξέλθουν οι μητέρες και σύζυγοι των ατόμων με βαριές αναπηρίες, ηλικίας κάτω των 60 ετών, που έχουν συνταξιοδοτηθεί με τις προστατευτικές διατάξεις του νόμου 3232/04 άρθρο 5, 3518/06 άρθρο 61, όταν σε αυτές τις μητέρες/συζύγους έχουν περικοπεί τα δώρα εορτών και αδειάς. Σε αυτές τις οικογένειες που βιώνουν με τον πιο σκληρό τρόπο την κατάρρευση του προνοιακού συστήματος, και σε λίγο θα επωμίζονται εξ' ολοκλήρου το πρόσθετο κόστος για τις ανάγκες αναπηρίας, είναι αδιανόητο να επιβληθεί οποιαδήποτε έκτακτη εισφορά είτε σε ποσοστό 1% είτε σε ποσοστό 3%.

Με τον πιο σκληρό και βάνουσο τρόπο δοκιμάζονται τα άτομα με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες, οι γονείς τους και το οικογενειακό τους περιβάλλον από την κατάρρευση του Προνοιακού Συστήματος. Τα Κέντρα Ανοικτής και Κλειστής Περίθαλψης που λειτουργούσαν έως και σήμερα από τους ίδιους τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων των ατόμων με βαριές αναπηρίες (νοητική αναπηρία, σύνδρομο down, αυτισμό, εγκεφαλική παράλυση κ.λπ) και παρείχαν σημαντικές υποστηρικτικές υπηρεσίες κινδυνεύουν μέρα με την ημέρα να βάλουν λουκέτο, λόγω οικονομικών αδιεξόδων. Στην ίδια μοίρα βρίσκονται και τα μεγάλα θεραπευτήρια/Ιδρύματα

Χρονίων Παθήσεων του Δημόσιου Προνοιακού Συστήματος. Στους εργαζόμενους γονείς που έχουν στη φροντίδα τους άτομα με βαριά αναπηρία είναι αδιανόητο και εγκληματικό να επιβάλλεται έκτακτη εισφορά 1% έως 3% για την επόμενη τετραετία. Αυτών των γονέων είναι που πρέπει να προστατευτούν τα εργασιακά τους δικαιώματα (ευέλικτα ωράρια εργασίας, πρόσθετες άδειες εξαρτώμενων μελών, ευνοϊκές μεταθέσεις, προστασία από απολύσεις κ.λπ).

Στην ίδια μοίρα και οι δημόσιοι υπάλληλοι με αναπηρία, οι οποίοι έχουν βιώσει τη δραματική μείωση του εισοδήματός τους, αφού δεν προβλέφθηκε καμία εξαίρεσή τους από τα οριζόντια διαρθρωτικά μέτρα στήριξης της ελληνικής οικονομίας του έτους 2010. Μειώσεις σε οριζόντια βάση έχουν επιβληθεί ακόμα και σε αυτούς που εργάζονται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου στις Δημοτικές Επιχειρήσεις, μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων του Ο.Α.Ε.Δ. Αυτοί οι εργαζόμενοι είναι που επωμίζονται ως καταναλωτές και τις αυξήσεις των έμμεσων φόρων.

Σε ιδιαίτερα δραματική θέση βρίσκονται οι μακροχρόνια άνεργοι ΑμεΑ. για τους οποίους σε καιρούς οικονομικής κρίσης απαιτείται η λήψη διακριτών μέτρων για την ένταξή τους σε προστατευμένες θέσεις εργασίας. Αντί όμως αυτών των μέτρων λαμβάνονται μέτρα που διαιωνίζουν τα μεγάλα ποσοστά ανεργίας που πλήττουν τα άτομα με αναπηρία. Ακόμα και αυτοί οι επιτυχόντες της προκήρυξης του μοναδικού προστατευτικού νόμου 2643/98 για την εργασία των ατόμων με αναπηρία του έτους 2008 εντάσσονται στο μέτρο 1 πρόσληψη ανά 5 αποχωρήσεις του Υπουργείου Εσωτερικών. Στην ανεργία που βιώνουν προστέθηκε και η αναιτιολόγητη διάταξη του άρθρου 238 του "Καλλικράτη", με την οποία οι διαδικασίες εφαρμογής του νόμου μεταφέρονται στις αποκεντρωμένες περιφερειακές διοικήσεις. Ισχυρό το πλήγμα σε όλες τις διαδικασίες για την εφαρμογή του ν. 2643/98. Στον αέρα βρίσκονται οι διαδικασίες τοποθέτησης όλων των επιτυχόντων της προκήρυξης του έτους 2008, όπως και της έκδοσης νέας προκήρυξης, η οποία έχει καθυστερήσει (βάσει των διατάξεων του νόμου) ήδη τρία έτη. Στην ίδια μοίρα βρίσκονται και οι τυφλοί τηλεφωνητές της ειδικής προκήρυξης του νόμου. Εκατοντάδες θέσεις εργασίας για τα άτομα με αναπηρία έχουν χαθεί με ευθύνη όλων των προηγούμενων Κυβερνήσεων. Η ανεργία μαστίζει το χώρο των ατόμων με αναπηρία διαχρονικά και στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής δεν υπάρχει ουδεμία αναφορά για την προστασία των ατόμων με αναπηρία.

Με τον ίδιο σκληρό τρόπο δοκιμάζονται τα άτομα με αναπηρία που ζουν στην περιφέρεια, αφού έρχονται αντιμέτωπα με την υποστελέχωση των "ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ", ενός θε-

σμού ο οποίος προ ετών έδωσε ελπίδες για την κοινωνική και οικονομική αποκατάσταση τους. Διερωτόμαστε πως θα δημιουργηθεί ισχυρό δίκτυο κοινωνικής προστασίας με κοινωνικές πολιτικές που ενισχύουν την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία (βλ. κεφ. 2.2. Αιτιολογικής Έκθεσης του Μεσοπρόθεσμου), όταν δεν λαμβάνονται συγκεκριμένα και διακριτά μέτρα για την δημιουργία υπηρεσιών αποκατάστασης και για την ενίσχυση αυτών που λειτουργούν σήμερα υποτυπωδώς.

Σκληρή και η δοκιμασία των μοναχικών ηλικιωμένων με αναπηρία, οι οποίοι έχουν αποκλειστεί από τα προγράμματα "ΒΟΗΘΕΙΑ στο ΣΠΙΤΙ". Με τον ίδιο σκληρό τρόπο δοκιμάζονται χρόνια πάσχοντες, οι οποίοι βρίσκονται αντιμέτωποι με την νέα αρνητική λίστα φαρμάκων του ΕΟΦ. Φάρμακα τα οποία πρέπει να λαμβάνουν σε καθημερινή βάση για την διατήρηση του βέλτιστου της υγείας τους. Πρόσφατη είναι η περίπτωση των αιμοκαθαρόμενων νεφροπαθών τελικού σταδίου, στους οποίους δεν καλύπτεται το τοπικό αναισθητικό παρακέντισης, απαραίτητο για την ανακούφισή τους από επώδυνες καταστάσεις που βιώνουν κατά την θεραπευτική διαδικασία!!! Διάχυτος και δικαιολογημένος ο φόβος των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις για τους τρόπους με τους οποίους θα καθυφθεί η "μαύρη τρύπα" που έχει δημιουργήσει το σύστημα υγείας. Είναι βέβαιο ότι ο στόχος του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου για τη μείωση των ασφαλιστικών ελλειμμάτων και των δαπανών υγείας δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω της μείωσης της αποδοτέας δαπάνης για την αγορά των ορθοπεδικών, ορθοτικών μέσων και τεχνητών μελών στους ασφαλισμένους, η οποία αποτελεί τελευταίο μέτρο του μεγαλύτερου ασφαλιστικού φορέα του ΙΚΑ.

Η υποβάθμιση της εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία σε συνάρτηση με την καθολική μείωση των δαπανών για την παιδεία, οι αδιόριστοι εκπαιδευτικοί με αναπηρία, οι συγχωνεύσεις ειδικών σχολείων που ανακοινώνονται χωρίς προηγούμενη διαβούλευση δοκιμάζει σκληρά και το χώρο της εκπαίδευσης.

Μειώσεις και αποκλεισμός των ατόμων με αναπηρία από σειρά κοινωνικών παροχών όπως, εισιτήρια κοινωνικού τουρισμού, στεγαστικά δάνεια επιδοτήσεις ενοικίου, αφού οι διοικήσεις των αρμοδίων οργανισμών (Εργατική Εστία, Ο.Ε.Κ.) καθορίζουν οριζόντια τα εισοδηματικά κριτήρια για όλες τις κοινωνικές ομάδες, χωρίς να συνυπολογίζουν το πρόσθετο κόστος διαβίωσης που απαιτείται για την κάλυψη των αναγκών αναπηρίας.

Αυτό το ύψος του πρόσθετου κόστους διαβίωσης που βρίσκεται σε ευθεία συνάρτηση με τη βαρύτητα της αναπηρίας - άγνωστος όρος μέχρι σήμερα για τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και λοιπών Υπουργείων-,

το οποίο επιβαρύνονται στο μεγαλύτερο ποσοστό τους τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, απαιτεί την εξαίρεση τους από τα νέα μέτρα του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού προγράμματος.

Κύριε Υπουργέ,

Η προστασία των πιο οικονομικά ευπαθών πολιτών αυτής της χώρας, βάσει διεθνών και ευρωπαϊκών στατιστικών στοιχείων, πρέπει να ενώνει όλες τις πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις αυτής της χώρας. Η κοινωνική συναίνεση, η οποία αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα της εκφρασμένης πολιτικής σας βούλησης, δεν μπορεί να επιτευχθεί εάν δεν λάβετε τώρα προστατευτικά και ενισχυτικά μέτρα για τους μη έχοντες και κατέχοντες αυτής της χώρας.

Η ευπαθής ομάδα των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους δεν επιτρέπεται πλέον να μείνει απροστάτευτη. Ο πόλεμος δεν θα κερδηθεί εάν οι πρώτοι πεσόντες στο πεδίο των μαχών είναι ευπαθείς οικονομικά και κοινωνικά ομάδες. Και εάν επιβληθούν τα νέα μέτρα του Μεσοπρόθεσμου άκριτα και οριζόντια σε όλο τον πληθυσμό είναι βέβαιο ότι η κοινωνία και η πολιτεία θα έχει σοβαρές ευθύνες.

Ζητούμε τώρα το σχεδιασμό συντονισμένων προστατευτικών και ενισχυτικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους, τα οποία πρέπει να ληφθούν σε συνεργασία με τους αντιπροσωπευτικότερους φορείς του αναπηρικού κινήματος. Η Ε.Σ.ΑμεΑ, ως επίσημος εκπαιδευτής του αναπηρικού κινήματος ήταν και είναι ανοιχτή σε ιδέες και διάλογο με την Πολιτεία και την Κοινωνία. Εμείς είμαστε εδώ με σταθερές θέσεις και απόψεις, οι οποίες όποτε έχουν ληφθεί υποψη από τα κέντρα λήψης αποφάσεων έχουν αποβεί θετικά όχι μόνο για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους αλλά για ολόκληρη την κοινωνία.

Τέλος ζητούμε να ορίσετε άμεσα συνάντηση με τους εκπροσώπους της Ε.Σ.ΑμεΑ, προκειμένου να εκθέσουμε αναλυτικά τις θέσεις και τις προτάσεις του αναπηρικού κινήματος για την ουσιαστική προστασία μίας από τις πιο ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

Με εκτίμηση

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Ι. ΒΑΡΔΑΚΑΣΤΑΝΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΧΡ. ΝΑΣΤΑΣ

Πίνακας Αποδεκτών:

- Γραφείο Πρωθυπουργού της Χώρας
- Μέλη Υπουργικού Συμβουλίου
- Γενικούς Γραμματείς Υπουργικού Συμβουλίου
- Πρόεδρο και Μέλη Ελληνικού Κοινοβουλίου
- Κοινωνικούς Εταίρους Πολιτείας: ΚΕΔΚΕ, ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ
- Φορείς - Μέλη Ε.Σ.ΑμεΑ και φορείς Μέλη Αυτών

Δικαστική Συμπαράσταση

Με τη λεγόμενη δικαστική συμπαράσταση, ένα άτομο χάνει τη δικαιοπρακτική ικανότητά του και τίθεται υπό τη δικαστική συμπαράσταση τρίτου προσώπου.

Οι όροι και προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση της διαδικασίας αυτής, είναι σαφείς και συγκεκριμένοι και μάλιστα, οι προϋποθέσεις έχουν τεθεί περιοριστικά στο νόμο, προκειμένου να αποφευχθεί κατάχρηση του θεσμού του δικαστικού συμπαραστάτη και να διασφαλιστούν τα συμφέροντα του συμπαραστατούμενου.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρ. 1666 του ΑΚ σε δικαστική συμπαράσταση τίθεται -μεταξύ άλλων- ο ενήλικος εφόσον συντρέχει περίπτωση ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή εφόσον λόγω σωματικής αναπηρίας αδυνατεί εν όλω ή εν μέρει να φροντίζει για τις υποθέσεις του.

Η διαδικασία που εφαρμόζεται για να τεθεί κάποιο πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση είναι της εκουσίας δικαιοδοσίας. Κατά τη διαδικασία αυτή υπάρχουν διάδικοι με αντιτιθέμενα συμφέροντα και συγκεκριμένα ο αιτών ή οι αιτούντες, που ζητούν να τεθεί κάποιος άλλος σε δικαστική απαγόρευση και το πρόσωπο το οποίο επιδιώκεται να τεθεί σε κατάσταση δικαστικής απαγόρευσης. Επομένως η αίτηση απευθύνεται κατά του προσώπου, του οποίου επιδιώκεται η απαγόρευση και πρέπει να κληθεί αυτό για να λάβει μέρος στη δίκη με την ιδιότητα του διαδίκου. Σε αντίθετη περίπτωση δεν μπορεί να διεξαχθεί δίκη και η συζήτηση της αίτησης χωρίς αυτόν είναι απαράδεκτη.

Το άρθρο 1667 ΑΚ, ορίζει τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να κινήσουν τη διαδικασία υποβολής του πάσχοντος υπό δικαστική συμπαράσταση, τα πρόσωπα αυτά είναι ο σύζυγος του πάσχοντος (εφόσον κατά τον χρόνο συζήτησης της αίτησης αποδεικνύεται η ύπαρξη της έγγαμης συμβίωσης), τα τέκνα του και οι γονείς του, καθένας εκ των οποίων έχει αυθύπαρκτο και αυτοτελές δικαίωμα, ακόμη και στην περίπτωση ανηλικού του οποίου δεν ασκεί τη γονική μέριμνα. Ο κύκλος των προσώπων αυτών είναι περιορισμένος, με την έννοια ότι πέρα από τα αναφερόμενα στο ως άνω άρθρο πρόσωπα, κανένας άλλος, ακόμα και συγγενής, δεν νομιμοποιείται σε υποβολή αίτησης για την κήρυξη του πάσχοντος σε δικαστική συμπαράσταση.

Ακρογωνιαίος λίθος του δικαίου για τη θέση ατόμου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης τόσο σε ουσια-

στικό όσο και σε δικονομικό επίπεδο είναι η προστασία της προσωπικότητας του πάσχοντος. Γι' αυτό το λόγο απαριθμούνται ΕΠΑΚΡΙΒΩΣ και ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ οι ειδικοί λόγοι, που πρέπει να συντρέχουν στο πρόσωπο του πάσχοντος προκειμένου να οδηγήσουν στη μετάπτωση του σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης μέσα από την τήρηση συγκεκριμένης δικαστικής διαδικασίας. Ειδική εκδήλωση της πρόθεσης του νομοθέτη για προστασία της προσωπικότητας του ψυχικά ή διανοητικά πάσχοντος αποτελεί και η δυνατότητα του για αυτόβουλη διαμόρφωση των σχέσεων του χωρίς έξωθεν επιδράσεις. Έτσι κατά κανόνα η δικαστική συμπαράσταση είναι εκούσια με την έννοια ότι διανοίγεται και στο ίδιο ή μόνο στο ίδιο πρόσωπο (σε περίπτωση σωματικής αναπηρίας), που θα τεθεί υπό το εν λόγω καθεστώς, η δυνατότητα να επισπεύσει την επιβολή της ή αργότερα να ζητήσει την άρση της. Η αυτοδιάθεση εξασφαλίζεται επίσης από τη δυνατότητα, που παρέχει ρητά ο νόμος στο πρόσωπο του ν' υποδείξει το δικαστικό συμπαραστάτη του. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1669 ΑΚ, το δικαστήριο διορίζει δικαστικό συμπαραστάτη το φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει προτείνει αυτός τον οποίο αφορά το μέτρο, εφόσον ο τελευταίος έχει συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος της ηλικίας του και εφόσον το προτεινόμενο πρόσωπο κρίνεται κατάλληλο και μπορεί κατά νόμο να διορισθεί. Ακόμα όμως και στην περίπτωση που το προτεινόμενο πρόσωπο δεν κρίνεται κατάλληλο για το παρπάνω έργο, το δικαστήριο επιλέγει μεν ελεύθερα το κατάλληλο πρόσωπο, αλλά οφείλει να λάβει υπόψη του την τυχόν εκφρασμένη βούληση του συμπαραστατέου να αποκλεισθεί συγκεκριμένο πρόσωπο, τους δεσμούς του με τους συγγενείς του, καθώς και τον κίνδυνο από την τυχόν υφιστάμενη αντίθεση συμφερόντων ανάμεσα στον συμπαραστατούμενο και σ' αυτόν που πρόκειται να διοριστεί.

Εάν το δικαστήριο δεν μπορέσει να εξεύρει κατάλληλο πρόσωπο για το λειτούργημα του δικαστικού συμπαραστάτη, η δικαστική συμπαράσταση ανατίθεται σε σωματείο ή ίδρυμα που έχει συσταθεί ειδικά για το σκοπό αυτό και διαθέτει το κατάλληλο προσωπικό και υποδομή, άλλως στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία.

Η σχετική διαδικασία της δικαστικής συμπαράστασης κινείται, και μάλιστα υποχρεωτικά και από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών, μετά την πληροφόρησή του από συγγενικά ή άλλα πρόσωπα του πάσχοντος για την κατάσταση του τελευταίου και αφού πρώτα διακριβώσει την ακρίβεια

των παρασχεθέντων στοιχείων. Επιπλέον την αίτηση μπορεί να ασκήσει και ο επίτροπος του ανηλίκου κατά το τελευταίο έτος της ανηλικότητάς του και μόνο όταν ο ανήλικος πάσχει από ψυχοδιανοητική διαταραχή.

Στις περιπτώσεις προσώπων που πάσχουν από ψυχοδιανοητικές διαταραχές και μόνο, παρέχεται δυνατότητα και αυτεπάγγελης επέμβασης του δικαστηρίου, η οποία υποκινείται από την υποχρεωτική γνωστοποίηση της περίπτωσης από πρόσωπα που συνδέονται με τον πάσχοντα. Η δε παράλειψη της γνωστοποίησης, η οποία πρέπει να είναι συγκεκριμένη και εμπεριστατωμένη, συνιστά μη εκπλήρωση της εκ του νόμου επιβαλλόμενης υποχρέωσης, γεγονός που δύναται να δημιουργήσει υποχρέωση των προσώπων αυτών προς αποζημίωση, εάν προκληθεί ζημία στον συμπαραστατούμενο από την καθυστέρηση υποβολής του σε δικαστική συμπαράσταση.

Έτσι οποιοσδήποτε τρίτος πλὴν των ανωτέρω περιοριστικά αναφερόμενων καταρχήν οφείλει και σε περίπτωση που ενημερωθεί για κάποια περίπτωση που ενδεχομένως να τίθεται θέμα δικαστικής συμπαράστασης να αναφέρει αυτή στον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να διαβιβάσει τα στοιχεία αυτά στο αρμόδιο Δικαστήριο, ζητώντας από αυτό να ενεργήσει αυτεπάγγελα και να αξιολογήσει το περιστατικό.

Το δικαστήριο μπορεί να προβεί επίσης και στον διορισμό προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη για την αντιμετώπιση επείγουσας φύσης ζητημάτων αλλὰ και τη διασφάλιση της συμμετοχής του συμπαραστατέου στις τρέχουσες συναλλαγές του.

Σύμφωνα με το άρθρο 1672 ΑΚ, η εξουσία του προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη περιλαμβάνει κάθε ασφαλιστικό μέτρο που κρίνεται απαραίτητο προκειμένου να αποφευχθεί σοβαρός κίνδυνος για το πρόσωπο ή την περιουσία του συμπαραστατέου. Ως ασφαλιστικό μέτρο νοείται κάθε μέτρο υλικής ή νομικής φύσης απαραίτητο για την εξασφάλιση του προσώπου ή της περιουσίας του συμπαραστατέου εναντίον σοβαρών κινδύνων, όπως η εκποίηση πραγμάτων που υπόκεινται σε φθορά ή η είσπραξη της σύνταξής του, η διακοπή της παραγραφής αλλὰ και κάθε άλλη διαχειριστική πράξη που είναι αναγκαία για τη συντήρηση του πάσχοντος ή την προφύλαξη της υγείας του, όπως π.χ. η υποθήκευση ακινήτου ή λήψη δανείου.

Η δικαστική συμπαράσταση διακρίνεται σε στερητική και επικουρική. Στην πρώτη περίπτωση, ο συμπαραστατούμενος αντιπροσωπεύεται από τον δικαστικό του συμπαραστάτη τόσο για την επιχείρηση δικαιοπραξιών όσο και για τη διεξαγωγή δικών, για τις οποίες έχει κηρυχθεί

ανίκανος με δικαστική απόφαση, ενώ στη δεύτερη ο συμπαραστατούμενος απαιτείται να έχει λάβει απλώς την προγενέστερη έγγραφη συναίνεση του δικαστικού του συμπαραστάτη για την επιχείρηση των αντίστοιχων ενεργειών.

Η συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου διεξάγεται υποχρεωτικά κεκλεισμένων των θυρών η μη τήρηση της προϋπόθεσης αυτής καθιστά άκυρη τη διαδικασία. Επιπλέον, το Δικαστήριο οφείλει να επικοινωνήσει με τον συμπαραστατέο, ώστε να σχηματίσει άμεση και προσωπική αντίληψη για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο υπό δικαστική συμπαράσταση. Δηλαδή, στην περίπτωση αυτή καθιερώνεται μία αυτοψία, ώστε ο Δικαστής να αποκομίσει προσωπική αντίληψη, πέραν των εκτεθέντων στην αίτηση.

Κατά της απόφασης που υποβάλλει ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση και διορίζει δικαστικό συμπαραστάτη ή αρνείται την υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση, έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν ένδικο μέσα όλα τα πρόσωπα που έλαβαν μέρος στη διαδικασία σύμφωνα με το νόμο (άρθρο 803 ΚΠολΔ), ενώ παρέμβαση ή τριτανακοπή μπορούν να ασκήσουν μόνο τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ζητήσουν την υποβολή του προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση.

Η απόφαση του Δικαστηρίου που υποβάλλει ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση μπορεί να διορίζει δικαστικό συμπαραστάτη, να καθορίζει την έκταση των περιορισμών που επιβάλλονται στον συμπαραστατούμενο ή να το τροποποιεί το είδος και την έκταση της δικαστικής συμπαράστασης ή ακόμη και να αρνείται την υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση και το διορισμό του δικαστικού συμπαραστάτη. Το δικαστήριο επικοινωνεί με αυτόν τον οποίο αφορά το μέτρο ώστε να σχηματίσει άμεση αντίληψη για την κατάστασή του. Η προσωπική επικοινωνία μπορεί να γίνεται μέσα στο συνηθισμένο περιβάλλον του συμπαραστατέου αν το ζητεί ο ίδιος ή αν αυτό διευκολύνει τη διευκρίνιση των πραγμάτων και δεν αντιτίθεται ο συμπαραστατέος. Η επικοινωνία παραλείπεται μόνο αν πιστοποιείται αρμοδίως ότι υπάρχει βάσιμος κίνδυνος για την υγεία του προσώπου για το οποίο πρόκειται, ή αν αυτό βρίσκεται σε προφανή αδυναμία να επικοινωνήσει με το περιβάλλον. Η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης μπορεί κατά την κρίση του δικαστηρίου να παραλείπεται αν προσκομίζεται βεβαίωση δημόσιας αρχής ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για την κατάσταση του συμπαραστατέου. ☞

Στέλλα Σταυρινού
Δικηγόρος

Ομάδες υποστήριξης του ΣΟΨΥ: Από την απομόνωση στην υποστήριξη

Είναι πια εδραιωμένη η πεποίθηση ότι η σοβαρή και χρόνια ψυχική διαταραχή έχει αποδιοργανωτικές συνέπειες όχι μόνο στον ίδιο τον άρρωστο αλλά και στην οικογένειά του, καθώς οι διαλυτικές επιπτώσεις της επηρεάζουν όλες τις πτυχές της ψυχοσυναισθηματικής και κοινωνικής ζωής των μελών της, αποδιορθώνοντας τις οικογενειακές σχέσεις και διαβρώνοντας το οικογενειακό κλίμα.

Για να μπορέσει να ανταπεξέλθει η οικογένεια με επιτυχία στις προκλήσεις της νόσου, αλλά και στις προκλήσεις της εποχής χρειάζεται βοήθεια τόσο σε πρακτικό όσο και σε συναισθηματικό επίπεδο.

Οι συγγενείς - φροντιστές χρειάζονται ενημέρωση και συμβουλές για το πώς θα χειριστούν τον άρρωστο αλλά και συναισθηματική στήριξη έτσι ώστε να μπορούν να διαχειριστούν τα δύσκολα και επώδυνα συναισθήματά τους.

Για να καλύψει αυτές τις ανάγκες, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ) οργανώνει δυο ομάδες υποστήριξης για συγγενείς απόρων με σοβαρά ψυχιατρικά προβλήματα. Οι ομάδες αυτές γίνονται κάθε Δευτέρα και Τετάρτη, την ίδια ώρα, από τις 17:30 έως τις 19:00 και συντονίζονται από ειδικούς θεραπευτές με κλινική κατάρτιση στη συμπεριφορική θεραπεία οικογένειας. Η ομάδα της Δευτέρας συντονίζεται από την κα. Ελένη Λεμπέση και της Τετάρτης από την κα. Ελένη Λουκή, ενώ τη συνοδική επιστημονική ευθύνη και εποπτεία έχει η κα. Μαρίνα Οικονόμου, επίκουρη Καθηγήτρια Ψυχιατρικής και Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Σ.Ο.Ψ.Υ..

Η διαδικασία που ακολουθείται για την ένταξη στην υποστηρικτική ομάδα προϋποθέτει μια αρχική συνάντηση εκτίμησης με ειδικό κατά την οποία γίνεται λήψη ιστορικού του ασθενή και της οικογένειας, καταγράφονται ανάγκες και προσδοκίες, και κρίνεται η καταλληλότητα του ενδιαφερόμενου για συμμετοχή στην ομάδα. Στη συνέχεια οι συγγενείς επιλέγουν μία από τις δύο

ομάδες (ομάδα της Δευτέρας ή ομάδα της Τετάρτης), ενημερώνονται για τα χαρακτηριστικά της και ξεκινούν να συμμετέχουν σε αυτή όσο συχνά το επιθυμούν ή το έχουν ανάγκη.

Οι ομάδες υποστήριξης έχουν ψυχοθεραπευτικό χαρακτήρα και παρέχουν στους συμμετέχοντες ένα «χώρο» εξερεύνησης, έκφρασης και διαχείρισης των συναισθημάτων που προκύπτουν από τη χρόνια ψυχική νόσο του συγγενικού τους προσώπου. Στην ουσία οι ομάδες αποτελούν μία διέξοδο μέσω της οποίας οι συγγενείς μπορούν να μοιραστούν αγωνίες, φόβους και προβλήματα, ευρισκόμενοι ανάμεσα σε ανθρώπους που αντιμετωπίζουν παρόμοιες καταστάσεις, αλλά και να αντιμετωπίσουν την απομόνωση κάνοντας νέες φιλίες και αναπτύσσοντας νέα κοινωνικά υποστηρικτικά δίκτυα. Βασικοί στόχοι των ομάδων είναι: η συναισθηματική στήριξη, η ενημέρωση, η δυνατότητα για εξωτερίκευση, η δημιουργία σχέσεων κατανόησης, αλλά και η προσαρμογή στις αλλαγές της καθημερινότητας και η ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών αντιμετώπισης και επίλυσης των προβλημάτων που απορρέουν από τη νόσο.

Κάποια από τα θέματα που απασχολούν τα μέλη των ομάδων είναι:

- **Κοινωνικό στίγμα και περιορισμός κοινωνικών επαφών**

«Δεν το ξέρει πολύς κόσμος για τον Γ., μόνο εμείς η οικογένεια. Από ένα σημείο και μετά περιορίσαμε και τους φίλους μας. Μου λείπει βέβαια αυτό. Θα ήθελα το σπίτι μας να είναι ανοιχτό όπως παλιά...»

- **Αμφιθυμία γύρω από την αναγκαστική νοσηλεία**

«Δεν ξέρω αν θα μπορούσα να του το κάνω αυτό. Πώς να πάρω αυτή την απόφαση; Από την άλλη ξέρω ότι με κάποιο τρόπο θα πρέπει να τον βοηθήσω...»

- **Ενοχές για την εμφάνιση της νόσου**

«Έχουμε ενοχές και εγώ και ο άνδρας μου. Σκεφτόμαστε ότι ίσως δεν κάναμε κάτι καλά και γι' αυτό συνέβη αυτό στο παιδί μας...»

- **Προβλήματα στην καθημερινότητα με τον ασθενή**

«Είναι πολλά τα προβλήματα. Δεν είναι εύκολο να συμβιώνεις με έναν τέτοιο ασθενή. Το ξέρω είναι παιδί μου και το αγαπώ, αλλά πραγματικά έρχονται στιγμές που δεν τον αντέχω...»

• **Δυσκολίες στην οριοθέτηση**

«Θα ήθελα να μάθω τι μπορώ να κάνω με αυτό που λέμε όρια. Πώς να περιορίσω κάποια πράγματα που είναι πλέον δεδομένα για εκείνη;»

• **Αλκοόλ-χρήση ουσιών / τσιγάρο - καφές**

«Ο γιός μου δυστυχώς περνάει τη μέρα του πίνοντας 6-8 καφέδες τη μέρα και καπνίζοντας. Του έχω εξηγήσει ότι βλάπτει τον εαυτό του. Δεν είχα όμως κανένα αποτέλεσμα. Πώς να τον πείσω να τα περιορίσει;»

• **Διαχείριση αρνητικών συμπτωμάτων**

«Τη βλέπω που όλη μέρα είναι στο κρεβάτι. Δεν μπορώ να τη βλέπω έτσι, είναι νέα κοπέλα. Θέλω να κάνει κάτι, κάτι για τον εαυτό της. Από την άλλη όποτε αποφασίζει ότι θα ασχοληθεί με κάτι... μετά από λίγες μέρες το παραιτείται και πάλι τα ίδια. Δεν ξέρω τι να κάνω.»

• **Διαχείριση θετικών συμπτωμάτων**

«Όταν μου λέει περίεργα πράγματα προσπαθώ να του εξηγήσω ότι όλα είναι στο μυαλό του και ότι στην πραγματικότητα δεν συμβαίνει τίποτα από όλα αυτά. Κάνω καλά;»

• **Διαχείριση επιθετικότητας**

«Ο Ν. χθες είχε ένα τρομερό ξέσπασμα. Έσπασε σχεδόν τα πάντα. Δεν μπόρεσα να το αντέξω. Άνοιξα την πόρτα και έφυγα από το σπίτι. Έμεινα στην αδελφή μου. Δεν της είπα βέβαια τίποτα. Νομίζει ότι τσακώθηκα με τον άντρα μου. Τώρα αύριο μάλλον θα γυρίσω στο σπίτι... Δεν σας κρύβω ότι φοβάμαι. Από την άλλη ξέρω ότι όταν θα με δει θα με αγκαλιάσει και θα μου πει μανούλα μου συγγνώμη... »

• **Σχέση με τον γιατρό**

«Όποτε πηγαίνουμε στον γιατρό εκείνος θέλει να τον βλέπει μόνο του. Μου έχει πει ότι μόνο αν θέλει και ο γιός μου μπορεί να μιλήσει και σε εμένα. Τι να πω ... θα ήθελα να μπορώ να του μιλήσω. Ξέρω ότι ο Ν. δεν του τα λέει όλα.»

• **Προβλήματα στη λήψη της φαρμακευτικής αγωγής**

«Τα φάρμακα δεν θέλει να τα παίρνει και έτσι τα δίνουμε κρυφά. Δεν ξέρω πια τι να κάνω.»

• **Προβλήματα στην επικοινωνία (δικογνωμία γονέων για τη διαχείριση της νόσου)**

«Με τον πατέρα του δεν συμφωνούμε σε τίποτα σε σχέση με τον Θ.. Εκείνος λέει ότι δεν βλέπει κάποιο πρόβλημα. Ποτέ δεν συμφωνήσαμε μεταξύ μας αλλά τουλάχιστον τώρα θα έπρεπε να τα καταφέρουμε για να βοηθήσουμε το παιδί.»

• **Επαγγελματική αποκατάσταση του ασθενή**

«Στενοχωριέμαι που τον βλέπω να μην κάνει τίποτα. Θα ήθελα να έχει απασχόληση. Πιστεύω ότι αυτό θα του

έδινε φτερά.»

• **Οικονομικά προβλήματα που συνήθως προκύπτουν από την κακή διαχείριση των χρημάτων από την πλευρά του ασθενή**

«Ο Π. έχει πρόβλημα με τα χρήματα. Δεν καταλαβαίνει τι γίνεται. Νομίζει ότι μπορεί να ξοδεύει, να αγοράζει ότι θέλει. Έχει γεμίσει το σπίτι με άχρηστα πράγματα και το χειρότερο είναι ότι έχει χρεώσει τέσσερις κάρτες.»

• **Το μέλλον του ασθενή μετά το θάνατο των γονέων**

«Για όλους εμάς τους γονείς αυτών των παιδιών, η βασική αγωνία είναι το τι θα γίνουν τα παιδιά αυτά όταν εμείς θα φύγουμε από τη ζωή.»

Η υποστήριξη, η παροχή πληροφόρησης και η εκπαίδευση σε δεξιότητες που διευκολύνουν τη συμβίωση με τον ασθενή αποτελούν τον πυρήνα των ομάδων υποστήριξης.

Μέσα από τη συμμετοχή τους στην ομάδα οι συγγενείς καταφέρνουν να δουν «πέρα» από την ασθένεια του συγγενή τους αλλά και να εξισορροπήσουν το βαρύ «φορτίο» της φροντίδας του.

Η ουσία όμως και η αξία των ομάδων αυτών καταγράφεται στα λόγια των ίδιων των συμμετεχόντων οι οποίοι όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά έρχονται στην ομάδα για να βοηθηθούν έτσι ώστε να μπορούν με τη σειρά τους να βοηθήσουν.

Για τους περισσότερους η ομάδα υποστήριξης αποτελεί μια «όαση» στη δύσκολη καθημερινότητα με τον ασθενή, μια «ανάσα ζωής όταν τα πράγματα φαίνονται δύσκολα και αδιέξοδα».

Η ενστάλαξη της ελπίδας και η γνώση που με τον καιρό αποκτιέται μέσα από τη συμμετοχή στην ομάδα βελτιώνουν αισθητά την επικοινωνία με τον ασθενή αλλά και με τα άλλα μέλη της οικογένειας και ενισχύουν στους συγγενείς το αίσθημα ότι είναι ικανοί να αντιμετωπίσουν την ασθένεια.

Ελένη Λουκή, Ελένη Λεμπέση, Μαρίνα Οικονόμου

Η επίδραση της κρίσης στο κοινωνικό σύνολο

Εισαγωγή

Στη συγκεκριμένη παρουσίαση επιχειρείται η ανά-λυση και ανασκόπηση των σημαντικών κοινωνικών ζητημάτων που σχετίζονται με την κρίση, καθώς και η ανάπτυξη ορισμένων κοινωνικών φαινομένων που την αφορούν.

Ιστορικά στοιχεία

Όπως για κάθε σημαντικό θέμα, έτσι και για την ανά-λυση των επιδράσεων που έχει η κρίση στο κοινωνικό σύνολο χρειάζεται να μελετηθούν ορισμένες ιστορι-κές αναφορές από αντίστοιχα γεγονότα του παρελθό-ντος.

► Η τρέχουσα, λοιπόν, οικονομική κρίση μπορεί να συ-γκριθεί με τις μεγαλύτερες οικονομικές κρίσεις του περασμένου αιώνα. Η διεθνής ιστορική εμπειρία έχει στην ουσία να προβάλει τρεις σοβαρές υφέσεις κατά την τελευταία εκατονταετία. Το κραχ του '29, την οι-κονομική κατάρρευση των πρώην Σοβιετικών χωρών στις αρχές του '90 και την ασιατική οικονομική κρίση στην εκπονή του αιώνα. Αν και κάθε κρίση είχε δια-φορετικά χαρακτηριστικά, μπορούμε να θυμηθούμε τις μαζικές αυτοκτονίες χρηματιστών στο «κραχ» του '29 και τη «μαύρη ζώνη θανάτου» της Ρωσίας λόγω της δραματικής αύξησης των αυτοκτονιών, ανθρωπο-κτονιών και βίαιων θανάτων.

► Έχει φανερό ότι υπάρχουν Ειδικοί Παράγοντες Κινδύ-νου που σχετίζονται με την οικονομική κρίση. Η ιστο-ρία έδειξε ότι το κραχ του '29 δεν είχε ως αποτέλεσμα αύξηση του αλκοολισμού, αφού στις ΗΠΑ είχε ήδη κη-ρυχθεί η ποτοαπαγόρευση, ενώ αντίθετα στην πρώην ΕΣΣΔ, στην κρίση της δεκαετίας '80' ευνοήθηκε η δρα-ματική αύξηση του αλκοολισμού. Παρόμοια, δυο από τις λίγες εταιρίες που συνεχίζουν να προσλαμβάνουν εργαζομένους στην τρέχουσα κρίση στις ΗΠΑ είναι τα Mac Donalds & Kentucky Fried Chicken, γεγονός που υποδεικνύει ότι ο κόσμος στρέφεται σε φτηνά και έτοι-μα, πλην όμως ανθυγιεινά, φαγητά.

Γενικά στοιχεία για την κρίση

► Οι κύριες συνέπειες μιας οικονομικής κρίσης είναι η ανεργία, η μείωση του εισοδήματος, η γενικευμένη αβεβαιότητα και η περικοπή των δημοσίων δαπανών, περιλαμβανομένων των δαπανών για την υγεία.

► Ομάδες Υψηλού Κινδύνου

1) Σε συνθήκες οικονομικής κρίσης οι φτωχοί αποτε-

λούν ομάδα κινδύνου, αφού είναι οι πρώτοι που πλήτ-τονται.

2) Παράλληλα, τα άτομα που ήδη νοσούν από ψυχικά νοσήματα, λόγω της υπάρχουσας έκπτωσης στη λει-τουργικότητα, αποτελούν επίσης ομάδα υψηλού κιν-δύνου.

Ανεργία

► Πολλές επιδημιολογικές μελέτες δείχνουν τις επι-πτώσεις της ανεργίας, τόσο στη γενική όσο και στην ψυχική υγεία.

► Μελέτες στη Βρετανία, κατά τις δεκαετίες του '70 και '80, έδειξαν ότι οι άνεργοι είχαν ποσοστό θνησιμό-τητας 25% μεγαλύτερο σε σχέση με τους εργαζόμε-νους ισοδύναμης κοινωνικοοικονομικής ομάδας.

► Επιπλέον, η διάρκεια της ανεργίας δείχνει να αυξά-νει τον κίνδυνο θνησιμότητας.

Οι περιορισμένοι πόροι, λοιπόν, μπορεί να οδηγήσουν σε φτωχή διατροφή και περιορισμένη πρόσβαση στην ιατρική φροντίδα, γεγονός που οδηγεί σε αυξημένη νοσηρότητα και θνησιμότητα.

► Η ανεργία φαίνεται επίσης να σχετίζεται με υιοθέτη-ση λιγότερο υγιεινών συνθηκών, όπως το κάπνισμα.

► Πρόσφατη εκτενής έρευνα διαπίστωσε στενή σχέση ανάμεσα στο χαμηλό κοινω-νικοοικονομικό status και σε μια σειρά επιβλαβών συνηθειών υγείας στις ανα-πτυγμένες χώρες, αλλά αρκετά υψηλό-τερη στις αναπτυσσόμενες χώρες. Για παράδειγμα, στους άνεργους βρέθηκε σημαντικά υψηλότερη αύξηση σωματι-κού βάρους, χρήση καπνού και αλκοόλ, καθώς και κακής διατροφής, σε σύγκρι-ση με τους εργαζόμενους.

► Συμπερασματικά, σε μια κοινωνία σε οικονομική κρίση επηρεάζονται άμεσα και βαρύτερα οι φτωχοί και οι άνεργοι αλλά το άγχος και η δυσφορία επηρεά-ζουν και το υπόλοιπο, οικονομικά ισχυρότερο, κομμά-τι του πληθυσμού.

Επιπτώσεις της κρίσης στη γενική υγεία

Οι περισσότερες μελέτες αναφέρουν αύξηση θνησι-μότητας κατά τις περιόδους οικονομικών κρίσεων.

► Σε μια πρόσφατη μελέτη ανασκόπησης των Falagas et al. φάνηκε ότι:

- Οι περίοδοι των οικονομικών κρίσεων σχετίζονται με αύξηση στη θνησιμότητα από διάφορες αιτίες, δηλαδή λόγω αναπνευστικών λοιμώξεων, χρόνιας ηπατικής νόσου, αυτοκτονιών, ανθρωποκτονιών, καθώς και με τη θνησιμότητα των βρεφών και με αύξηση στη θνησιμότητα από καρδιαγγειακά νοσήματα.
- Αντίθετα, η θνησιμότητα από τροχαία ατυχήματα έδειξε να ελαττώνεται.

Επιπτώσεις της κρίσης στην ψυχική υγεία

► Αν και υπάρχουν διφορούμενες απόψεις για τις επιπτώσεις στη γενική υγεία, όλοι σχεδόν οι ερευνητές συμφωνούν ότι η ψυχική υγεία επηρεάζεται δυσμενώς σε περιόδους οικονομικών κρίσεων.

► Υπάρχει σαφής και εκφρασμένη ανησυχία ότι τα προβλήματα ψυχικής υγείας θα αυξηθούν και στην παρούσα οικονομική κρίση, αφού όπως αναφέρει σε πρόσφατες εκθέσεις η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας: «Δεν θα πρέπει να εκπληγούμε αν δούμε αύξηση ψυχικών διαταραχών και αυτοκτονιών», «οι φτωχοί και οι ευάλωτοι θα είναι οι πρώτοι που θα υποφέρουν», «η προσπάθεια των κονδυλίων για την υγεία θα γίνει πιο δύσκολη».

Επιπτώσεις της κρίσης στα παιδιά

► Σημαντικές όμως φαίνεται να είναι οι επιπτώσεις των οικονομικών υφέσεων και στα παιδιά. Πρώιμες αντίξοες εμπειρίες μπορεί να τροποποιήσουν τη δομική και λειτουργική ανάπτυξη του εγκεφάλου του παιδιού, συμβάλλοντας στην αρνητική έκβαση της ψυχικής υγείας στο μέλλον.

► Έρευνες έδειξαν ότι η κακή κοινωνικοοικονομική κατάσταση των γονέων σχετίζεται με χαμηλή ικανότητα εστίασης της προσοχής των παιδιών, ενώ παιδιά που μεγαλώνουν σε ιδρύματα βρέθηκε να έχουν σημαντικά μεγαλύτερο όγκο αμυγδαλής.

► Είναι γνωστό επίσης ότι η πρώιμη έκθεση της μητέρας σε στρες λόγω κατάθλιψης, άγχους ή υποσιτισμού κατά την εγκυμοσύνη, αυξάνει τη δραστηριότητα του άξονα υποθάλαμος-υπόφυση-επινεφρίδια στο

βρέφος, με αποτέλεσμα την τροποποιημένη απάντηση στα στρεσογόνα ερεθίσματα, ένα γεγονός που παραμένει σε όλη τη διάρκεια της ζωής του.

► Ο υποσιτισμός του ίδιου του βρέφους μπορεί επίσης να παίξει σημαντικό ρόλο. Για παράδειγμα, η έλλειψη του ρετινοϊκού οξέος, παραγώγου της βιταμίνης Α, έχει αρνητική επίδραση στη νοητική ανάπτυξη, η έλλειψη των ω-3 λιπαρών οξέων σχετίζεται με μεγαλύτερη επίπτωση κατάθλιψης και ΔΕΠΥ, ενώ η έλλειψη σιδήρου διαταράσσει τη διαδικασία της μυελίνωσης.

Κοινωνικο-πολιτικά ζητήματα σχετικά με την κρίση

► Κοινωνικοοικονομικές μελέτες έδειξαν ότι οι κυβερνήσεις των χωρών που λαμβάνουν βοήθεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) αναγκάζονται σε περιστολή των δημοσίων κοινωνικών δαπανών, με παράλληλη επιβάρυνση των ασθενών για το κόστος της υγειονομικής τους περίθαλψης.

► Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '80, η UNICEF με την αναφορά "Adjustment with a human face", είχε επισημάνει ότι «τα προγράμματα του ΔΝΤ στερούν δικαιώματα από τους φτωχούς, συχνά κόβοντας τη χρηματοδότηση δικτύων κοινωνικής προστασίας, η οποία είναι απαραίτητη προκειμένου οι φτωχοί να έχουν εκπαίδευση, ιατρική φροντίδα και άλλα βασικά δημόσια αγαθά».

Κοινωνικός Αποκλεισμός

► Ο κοινωνικός αποκλεισμός ως έννοια θα έπρεπε να καταλαμβάνει μια κεντρική θέση στην κοινωνική πολιτική, μαζί με έννοιες όπως η ελευθερία, η ισότητα, η αξιοπρέπεια, ο σεβασμός, η αυτονομία, στοιχεία ενίσχυσης της βάσης της κοινωνικής συνοχής.

► Ο κοινωνικός αποκλεισμός (Barry, 2002) παραβιάζει την έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης και την έννοια της κοινωνικής αλληλεγγύης.

► Ο κοινωνικός αποκλεισμός μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια βασικών συνταγματικών δικαιωμάτων του πολίτη (μόρφωση, υγεία, εργασία, πολιτισμός) μπορεί να αποτελέσει βασική άρνηση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων: απώλεια ευκαιριών για εργασία, απώλεια ευκαιριών για εκπαίδευση και δεξιότητες, στέρηση βασικών αγαθών κατά την παιδική ηλικία, φόβος εγκληματικότητας, αποδιοργάνωση οικογενειών, εμπόδια στην ποιότητα ζωής της 3ης ηλικίας, φτωχή κατοικία, υποβαθμισμένες γειτονιές, μειονεξία

ή διακρίσεις σε βάρος ηλικιακών ομάδων, εθνοτήτων, φύλου και ομάδων με κοινωνική μειονεξία.

► Σχετικότητα: Ο κοινωνικός αποκλεισμός επηρεάζει όλα τα άτομα, συμπεριλαμβάνοντας αυτά με ψυχικές διαταραχές. Μερικές σημαντικές ενέργειες των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, πρέπει να προσανατολίζονται σε προνοιακή υποστήριξη, εργασία, εκπαίδευση, μόρφωση, δράσεις που δομούν τη θεωρία και πρακτική του recovery model.

► Δια-γενεακές όψεις του αποκλεισμού: ο αποκλεισμός επηρεάζει τις οικογένειες και μπορεί να μεταφέρεται από μια γενεά σε άλλη. (Killaspy et al., 2009)

Άστεγοι - Νεοάστεγοι

Το φαινόμενο των νεοαστέγων αφορά ανθρώπους μορφωμένους, πιθανόν με οικογένεια, που λόγω της κρίσης έχασαν τη δουλειά τους ή δεν κατάφεραν να βρουν δουλειά.

Προτάσεις για προστασία από την κρίση

► Προτεραιότητα για κάθε χώρα που αντιμετωπίζει οικονομική κρίση είναι η προστασία της ποιότητας ζωής των ατόμων που βρίσκονται σε μεγαλύτερο κίνδυνο. Χρειάζεται να προωθηθούν έγκαιρες παρεμβάσεις, όπως η καταγραφή ατόμων υψηλού κινδύνου, η επανένταξη ανέργων και ατόμων με ψυχιατρικά προβλήματα, η εκπαίδευση ιατρών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, η ανίχνευση και θεραπεία της κατάθλιψης και άλλων συνήθων διαταραχών και η καλύτερη πρόσβαση στο σύστημα παροχής ψυχικής υγείας.

► Σε οργανωτικό επίπεδο, θα πρέπει να διερευνώνται οι πρακτικές και πολιτικές που χρησιμοποιούν οι εργοδοτικοί φορείς για να αποκριθούν στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Έχει βρεθεί για παράδειγμα ότι οι εργαζόμενοι στο Δημόσιο Φορέα παρουσιάζουν λιγότερη εργασιακή ανασφάλεια, ενώ οι εργαζόμενοι σε παρακμάζουσες επιχειρήσεις είναι πιο ευάλωτοι. Επίσης, το πνεύμα δικαιοσύνης, η έγκαιρη ενημέρωση, οι διευκολύνσεις, όπως άδειες άνευ αποδοχών, και οι αποζημιώσεις δρουν προστατευτικά για την ψυχική υγεία των εργαζόμενων.

των οικονομικής επιμόρφωσης ή κρατικά επιδοτούμενων προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων. Καλές δυνατότητες παρέμβασης έχουν οι κυβερνήσεις που μπορούν να σχεδιάζουν προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης, να προσελκύουν τους εργαζόμενους σε εργασίες μεγάλης ζήτησης, να προσφέρουν άμεση βοήθεια σε ευάλωτα άτομα που χάνουν την εργασία και να επανεκπαιδεύουν τους απολυμένους με σκοπό την επανένταξή τους στη νέα αγορά εργασίας.

► Επίσης, ανεξάρτητα από τη στρατηγική του εργοδότη, οι εργαζόμενοι θα πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τη φύση των αλλαγών, ώστε να μειώνεται η ματαίωση και να ενισχύεται η εμπιστοσύνη.

► Έχει φανεί ότι πρωταρχική στρατηγική αποτελεί η υποστήριξη κοινωνικών δικτύων ασφαλείας. Συστήματα κοινωνικής υποστήριξης ή αλλιώς «δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας» αποτελούν επίσης οι φιланθρωπικές οργανώσεις, η εκκλησία, η οικογένεια, και οι φίλοι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- Γιωτάκος, Ο. (2011). «Οικονομική κρίση και ψυχική υγεία». Ανασκόπηση, Περιοδικό Ψυχιατρική.
- Στυλιανίδης, Σ. (2011). Μία «No man's land» σε ένα μητροπολιτικό χώρο: Ψυχική Υγεία και Κοινωνικός Αποκλεισμός». 21ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχιατρικής. Ψυχιατρική, 1: 152.
- Murphy GC, Athanasou JA (1999). The effect of unemployment on mental health. J Occup Organ Psychol 1999;72:83-99.
- Stuckler D, Basu S, Suhrcke M, Mc Kee M, The health implications of a financial crisis: a review of the evidence, Ulster Med J 2009;78(3):142-145

Αμαλία Αλεξιάδου M.Sc.
Ψυχολόγος, Επιστημονική Υπεύθυνη
Οικοτροφείου ΕΠΑΨΥ Λαμίας

► Οι δυνατότητες για πρωτογενή παρέμβαση στο οικονομικό στρες αφορούν στην προαγωγή της εργασίας και της οικονομικής υγείας μέσω προγραμμά-

Η σύγχρονη πρόκληση της ψυχιατρικής: Σφαιρική φροντίδα των ψυχικά πασχόντων - διατροφικό πρόγραμμα "ΕΥΖΗΝ"

Πρόκληση της σύγχρονης ψυχιατρικής αποτελεί η συνοδική φροντίδα των ψυχικά πασχόντων, η αποτελεσματική διαχείριση δηλαδή τόσο της βασικής των νόσου, αλλά ταυτόχρονα και των συν-νοσηρώσεων, που συχνά εμφανίζονται. (π.χ. παχυσαρκία).

Οι ψυχικά πάσχοντες παρουσιάζουν εντυπωσιακά μικρότερο προσδόκιμο επιβίωσης¹ και οι Τυποποιημένες Αναλογίες Θνητότητας² (SMR) τους, είναι 2,5 έως 4 φορές υψηλότερες, σε σύγκριση πάντα με τον γενικό πληθυσμό.

Μεγάλο ποσοστό αυτής της υπερβολικής θνητότητας, σε σχέση με το γενικό πληθυσμό, οφείλεται σε φυσικά αίτια που μπορούν να αποφευχθούν, κυρίως καρδιαγγειακά νοσήματα^{1,2,3}.

Ένα από αυτά τα φυσικά αίτια (σωματικό βάρος) διαχειρίζεται το πρόγραμμα ΕΥΖΗΝ, συνεισφέροντας στη προσπάθεια για μια ολοκληρωμένη ψυχιατρική θεραπεία, με σκοπό τη βελτίωση της σωματικής υγείας των ασθενών.

Συγκεκριμένα είναι ένα πρόγραμμα διατροφικής παρέμβασης που αξιολογεί και διαχειρίζεται την αύξηση του βάρους σε υπέρβαρους ασθενείς με ψυχικές διαταραχές. Η διατήρηση η και μείωση του σωματικού βάρους προλαμβάνει η και αποτρέπει την εμφάνιση συνοσηρότητας όπως για παράδειγμα τις διάφορες καρδιαγγειακές παθήσεις, την υπέρταση και τον σακχαρώδη διαβήτη (ΣΔ) τύπου II. Όλα τα παραπάνω αρνητικά επακόλουθα της παχυσαρκίας δυσκολεύουν τη συμμόρφωση του ασθενή, αυξάνοντας τον κίνδυνο υποτροπής, καθώς και τον κίνδυνο επιπλοκών. Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη τα αρνητικά επακόλουθα του αυξημένου σωματικού βάρους, αλλά και την ευεργετική επίδραση των άτυπων αντι-ψυχωτικών φαρμάκων στη θεραπεία των ψυχικά πασχόντων, γίνεται επιτακτική η αναγκαιότητα για έλεγχο του σωματικού βάρους.

Το πρόγραμμα προσφέρεται σε όλους τους ψυχικά πάσχοντες που λαμβάνουν ψυχοτρόπα φάρμακα (με παραπεμπτικό του θεράποντος ιατρού), εντελώς δωρεάν,

παρέχοντας εξατομικευμένο διατροφικό πρόγραμμα και αποτελώντας εφαλτήριο για συμπεριφορικές αλλαγές, με στόχο την αύξηση της σωματικής δραστηριότητας και υιοθέτηση υγιεινότερου τρόπου ζωής.

Τα διαιτολόγια που συστήνονται βασίζονται στην Μεσογειακή διατροφή και είναι προσαρμοσμένα στον τρόπο ζωής των ασθενών. Ορισμένες από τις πιο γνωστές προστατευτικές ουσίες που ανευρίσκονται συχνά στο παραπάνω διατροφικό μοντέλο είναι η σωστή αναλογία μακροθρεπτικών συστατικών και ω-6/ω-3 απαραίτητων λιπαρών οξέων (EFA), οι φυτικές ίνες, το σελήνιο, οι βιταμίνες C και E, καθώς και άλλες αντιοξειδωτικές ουσίες.

Για το έτος 2011 εκτιμάται, ότι το «ΕΥΖΗΝ» θα υποστηρίξει τη βελτίωση της συνοδικής υγείας, 1.000 νεοεισερχόμενων (στο πρόγραμμα) ψυχιατρικών ασθενών, ενώ στα ήδη 5 χρόνια λειτουργίας του προγράμματος, εισήχθησαν συνολικά 4.000 ασθενείς.

Αποτελέσματα του προγράμματος είναι δημοσιευμένα στο επιστημονικό άρθρο "Changes in body weight, body composition and cardiovascular risk factors after long-term nutritional intervention in patients with severe mental illness: an observational study." Hassapidou et al, BMC Psychiatry 2011,11:31

1. Saha S, et al Arch Gen Psychiatry, 2007;64(10):1123-1131

2. Politi P, et al, Psychol Med. 2002;32(2):227-237

3. Hoyer et al, Br J Psychiatry, 2000;176:76-82

* Η κα Μ. Χασαπίδου είναι επιστημονικά υπεύθυνη του προγράμματος ΕΥΖΗΝ

Μαρία Χασαπίδου
Καθηγήτρια Διατροφής και Διαιτολογίας
ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης

«Πνεύμα ταραχώδες, αρμονικό και τρελό...» Πικρό ελεγκείο για τον Μιχαήλ Μητσάκη (1893-1916)

*Σαν τις βαλκανιδιές πάνω στα όρη
Που ούτε άνεμο, ούτε το χτύπημα του κεραυνού
Μήτε τον πέλεκυ του δαίμονα φοβούνται
Θα σε προσμένω με στέρεο πόδι πάνω στο χώμα
Ακλόνητο
Πνεύμα ταραχώδες, αρμονικό και τρελό.*

Απόσπασμα χαρακτηριστικό από τα Oeuvres Inedites του Μιχαήλ Μητσάκη, του πολυγραφότατου συγγραφέα, ποιητή και δημοσιογράφου (1863; - 1916), όταν πλέον έχει αρχίσει η σταδιακή αποκοπή του από τον κόσμο της μικρής πνοής που για χρόνια δηλητηριάζει την ψυχή και τη σκέψη του.

Τεκμήρια αυτής της επώδυνης αποκοπής, που συνοδεύεται και από την διαταραχή του μυαλού του, αλλιά και από μια ευεργετική για τη νεοελληνική λογοτεχνία πηγή νεόκοπης, προδρομικής λογοτεχνικής και ποιητικής σκέψης, μας προσφέρει ο νευροχειρουργός και λόγιος Άγγελος Καρακάλλος με μια έκδοση των παράξενων ποιημάτων του Μητσάκη το 1957.

Μυθιστορηματικό γεγονός, σαν από περίεργη αστυνομική νουβέλα βγαλμένο, είναι η ανακάλυψη το 1943 από τον Άγγελο Καρακάλλο σε παλαιοπωλείο, ενός τόμου της Ιλιάδας του Ομήρου: εκεί ο Μιχαήλ Μητσάκης στα περιθώρια των σελίδων και πάνω στο τυπωμένο κείμενο (έγραφε και σε πρόχειρα χαρτάκια που τα εγκατέλειπε φεύγοντας πάνω στο γραφείο συναδέλφων του δημοσιογράφων και λογοτεχνών) σημείωνε συνεχώς στίχους, σχέδια και παράξενες σκέψεις του.

Δεκατέσσερα χρόνια μετά, ο νευροχειρουργός, αφού εξετάσει προσεκτικά τα ευρεθέντα, γραμμένα στα γαλλικά και τα ελληνογαλλικά, και αφού τα αντιπαραβάλλει με άλλα που άφηνε ο Μητσάκης σε φίλους και συναδέλφους (μέρος τους είχε εκδώσει ο Ν. Ποριώτης το 1935), θα μας τα παραδώσει σε μian έκδοση το 1957, απόκτημα στο εξής όχι μόνον της φιλολογίας αλλά και της ψυχολογίας και της ψυχιατρικής και της ανατομίας της ανθρώπινης δημιουργικής σκέψης στον μετεωρισμό μεταξύ κανονικότητας και ψυχικής νόσου.

Γεννημένος μάλλον το 1863 ή το 1865 στα Μέγαρα, γιος του καθηγητή και ανώτερου υπαλλήλου Αριστείδη Μητσάκη και της Μαριγώς Μητσάκη, κόρης του Παναγιώτη Γιατράκου, θα ολοκληρώσει τις εγκύκλιες σπουδές του στη Σπάρτη και το 1880 θα γραφεί στη Νομική Σχολή Αθηνών, την οποία θα εγκαταλείψει μετά από δύο χρόνια. Θα εργαστεί στο εξής ως δημοσιογράφος.

Η πρώτη του δημοσιογραφική συνεργασία είναι στο σατιρικό περιοδικό του Εμμανουήλ Ροΐδη «Ασμοδαίος» και στη συνέχεια αρθρογραφεί δραστήρια σε όλες σχεδόν τις αθηναϊκές εφημερίδες, σε πολλά περιοδικά, ενώ εκδίδει και δύο δικές του σατιρικές εφημερίδες: «Θόρυβος» και «Πρωτεύουσα».

Αποκρύπτει την ταυτότητά του πίσω από πολλά ψευδώνυμα: Καιροσκόπος, Πλανόδιος Κρακ, Κόθορνος, Ιξίων, ενώ πολλά άρθρα του τα δημοσιεύει ανυπόγραφα. Μαζί με τους αδερφούς Θέμο και Μπάμπη Άννινο θα ιδρύσει το σατιρικό έντυπο Άστρ και για μεγάλο διάστημα θα διευθύνει το Ελληνικό Ημερολόγιο του Π.Δ. Σακελλαρίου. Πολυμαθής και ευρυμαθής κινείται με άνεση ανάμεσα στην ελληνική και γαλλική γλώσσα, στην ελληνική και τη γαλλική λογοτεχνική, φιλολογική και φιλοσοφική παράδοση.

Εντύπωση, ωστόσο, προκαλεί η κομψότητα, η εκκεντρικότητα των συμπεριφορών του και ο αισθητισμός του, στοιχεία που είναι ανοίκεια στη νοοτροπία και τα ήθη μιας μικροαστικής Αθήνας, την οποία ψυχαναλίζει και «εκθέτει» άλλοτε με σαρκασμό άλλοτε με πόνο στα γραπτά του, επιτρέποντας τα συναισθήματά του να πραύνονται απέναντι στη γνησιότητα του λαϊκού ανθρώπου και στις ρίζες του πολιτισμού του. Άλλωστε διαισθάνεται και βιώνει τη νοσηρή πολιτική κατάσταση που τείνει να εγκατασταθεί ως διαχρονικό κατεστημένο στον τόπο του.

Γράφει χαρακτηριστικά και οι παρατηρήσεις του είναι ως πολιτικό σχόλιο της σημερινής μας πραγματικότητας: «Η ζωή των αστών μας είναι αντιγραφή της αντιγραφής, απομίμησης της απομίμησης...Ο λαός υφίσταται-διότι δεν είχε άλλως δυνατόν- την επίδραση των θών τούτων...Οφειλάι μέχρι λαιμού, χρεωκοπία επι-

κειμένη...δαπάναι ασυλλογίστοι...όρεξις να φάγωμεν όλοι εκ του προϋπολογισμού...χρηματιστικό έρεβος και κερδοσκοπία αχαλίνωτος...κυβέρνησις βανδαλική εν τω εσωτερικώ,, αξιολάκρυτος εν τω εξωτερικώ...λημέρι υπό μορφήν κράτους, και κράτος-λημέρι. Ούτε δούλοι ακριβώς, ούτε ελεύθεροι αληθώς...

Ο Μητσάκης γίνεται από την ιδιαιτερότητα της πνευματικής του φύσης ένας ευπαθής δέκτης αυτής της πραγματικότητας του καιρού του μέσα στις πωτικές - και οικονομικά - συνθήκες της ελληνικής πρωτεύουσας που φαίνεται να εγκαταλείπει τη ρομαντική υφή της πολιτισμικής της γνησιότητας και σταδιακά να οικειοποιείται ένα μικροαστικό μαζικό πολιτισμό - την ευτέλεια της μίμησης για τον Μητσάκη - που υποκαθιστά το λαϊκό και τις αυθεντικές του εκφράσεις.

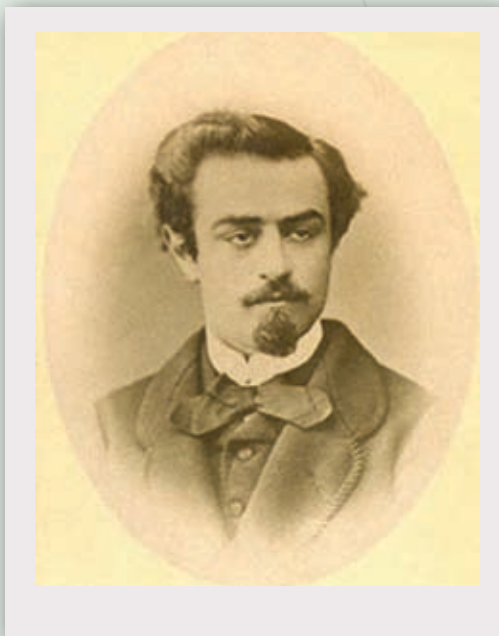
Ανήσυχια ταξιδεύει στην ελληνική επαρχία, περιπλανιέται στα ζώντα σημάδια πραγμάτων και ανθρώπων, συγκεντρώνει βλέμματα παρατηρητικά που υφαίνουν τον καμβά των έργων του, την πρωτοπορία της λιτής του αφήγησης. Όπως στον Αυτόχειρα: ο ταξιδιώτης, κατά τις συνήθειες του, καταλήγει σε ξενοδοχείο στην Πάτρα, μαθαίνει για μια αυτοκτονία σε γειτονικό σπίτι.

Αναστατώνεται, περπατά ώρες μπροστά από το σπίτι του νεκρού, ανταλλάσσει λίγες κουβέντες, όλη τη νύχτα περιπλανιέται με το νεκρό μέσα στη σκέψη του. Το ξημέρωμα τον βρίσκει στο δωμάτιο του ξενοδοχείου του να αγναντεύει την ανατολή του ήλιου. Είναι πάντα σε μια διαρκή, τραυματική αναζήτηση αυτής της ανατολής...

Γράφει γι' αυτόν ο Μιχαήλ Περάνθης: «Είναι πολλὰ που αποστρέφεται η αισθητική του. Όσα προσπίπτουν, καθώς περπατάει στην αντίληψή του, τα ειρωνεύεται πικρότατα. Σαρκάζει χωρίς οίκτο τους καρραγωγείς που δέρνουν τα ζώα τους. Κι όταν παρατυχαίνει σε καυγά, φορεί το πραότερο χαμόγελό του, πλησιάζει με γλυκύτητα τους αντιμαχόμενους, κάτι συμβουλεύει τον ένα,

κάτι ψιθυρίζει εμπιστευτικά στον άλλον, και η ατμόσφαιρα της οξύτητας ως δια μαγείας εξαφανίζεται... Η ομιλία του είναι ένα παιχνίδι από λέξεις, ήχους, συνηχήσεις και αποχρώσεις. Το πνεύμα του σπινθηροβολεί από γοητεία κι ευρετικότητα. Η λογοπαικτική του επίνοια αστραποβολά»...

Αυτές τις αρετές της σκέψης του θα συναντάμε σε όλη τα πεζά του κείμενα, άπειρες καταθέσεις μαρτυριών της κοινωνίας του, πραγματική άσκηση ανατομίας της πολιτικής και κοινωνικής πραγματικότητας του τέλους του 19ου αιώνα και των ηθών που διαμορφώνονται.

Στα ελληνογαλλικά ποιήματα της συσκοτισμένης σκέψης του από το 1894 (που νοσηλεύεται για 15 μέρες στο ψυχιατρείο της Κέρκυρας) μέχρι το 1916, χρονιά του θανάτου του στο Δρομοκαΐτειο, του οποίου είναι πλέον τρόφιμος από το 1896, με κάποια διαλείμματα ελευθερίας, γίνεται ο πρόδρομος μιας κατάδυσης στο σκοτεινό υποσυνείδητο, όπου εμφανίζεται η ταραγμένη συνάντηση του εαυτού με την αλήθεια των άλλων.

Τώρα η ενδοστρέφεια της ανθρωπολογίας του θα τον φέρει σε όραση πέρα από τις συμβά-

σεις των καταναγκασμών της κοινωνικότητάς μας: να μη βλέπουμε, να μη λήμε ποτέ την αλήθεια...

Η διάγνωση της πρώτης εισαγωγής του στο Δρομοκαΐτειο για πέντε μήνες (17-4-1896 μέχρι 21-9-1896 θα είναι «φρενοπάθεια των εκφύλων» (σύμφωνα με τη θεωρία της ψυχικής νόσου των Morel και Magnan). Η αρρώστια του είχε εκδηλωθεί με ιδέες μεγαλείου, ψυχαναγκαστικές φοβικές κρίσεις και αόριστες ιδέες καταδίωξης. Τα αλληγορικά του ελληνογαλλικά ποιήματα, σκέψεις διάφορες και σκίτσα συνήθιζε να γυρίζει στα γραφεία συναδέλφων και κει να τα αφήνει φεύγοντας. Λογοπαίγνια και ευφρολόγηματα ήταν μέρος του κοινωνικού σαρκασμού και της αίσθησης περιθωριακότητας που τον περιέβαλε. (Με την ευκαιρία εθνικής εκδήλωσης κάποτε στριφογύριζε ανάμεσα στα χέρια του ένα πανό λέγοντας ότι «πανι-γύριζε»).

Έχει ήδη μετατραπεί σε ένα θλιβερό, ανεπανόληπτα επώδυνο και κοινωνικά ανεργμάτιστο τεκμήριο της τραγικότητας της δημιουργικής φύσης. Από αφήγηση του Δ. Π. Ταγκόπουλου, εκδόθη μέρους των ελληνικών του κειμένων, το 1920, τέσσερα χρόνια μετά το θάνατο του Μητσάκη στο Δρομοκαΐτειο το 1916 από περιπνευμονία. «Εδώ και είκοσι περίπου χρόνια ο Μητσάκης δεν εζούσε πια. Είχεν αποθάνει πνευματικώς... Από τότε που έπαθε απέφευγα να τον συναντήσω. Μια λύπη βαθιά έσφιγγε την ψυχή μου μόλις τον αντίκριζα και άλλαζα αμέσως δρόμο.

Δεν θα ξεχάσω όμως ποτέ μια τραγική μου συνάντηση. Ανέβαινα βράδυ-βράδυ προς το Σύνταγμα, όταν εκεί έξω από του Ζαχαράτου βλήπω τον Μητσάκη και κάτι λούστρους που τονε σταυρώνανε.

Ο Μητσάκης αγριεμένος έλεγε λόγια ασυνάρτητα, έβγαζε άναρθρες κραυγές και μ'ένα μικρό μπαστούνι που κρατούσε, προσπαθούσε να αμυνθεί κατ'αυτών των λύκων... Έδωξα τους λούστρους κι έφυγα καταληπμένος, δίκως να σταθώ που μ'εφώναζε για να μ'ευχαριστήσει...»

Όταν για δεύτερη φορά οδηγήθηκε στο Δρομοκαΐτειο ήταν στις 8 Σεπτέμβρη του 1911, ένα χρόνο μετά το θάνατο της μητέρας του. Η διάγνωση είναι: *Dementia praecox* (πρωτογενής άνοια, αντίστοιχη περίπου της σημερινής σχιζοφρένειας). Από το βιβλίο εισαγωγών του ιδρύματος έχουμε την παρακάτω εικόνα: «Ο ασθενής βρισκόταν σε κατάσταση ελαφράς ψυχοκινήτου διεγέρσεως και παρουσίαζε αδυναμία των λειτουργιών της μνήμης.

Βρισκόταν συνεχώς σε ταραχή και ήταν διαρκώς απορροφημένος από την έμμονη ιδέα να δραπετεύσει... και απαντούσε πάντα στη γαλλική γλώσσα στις ερωτήσεις μας... Απ'ό,τι μπορούσε κανείς να κρίνει, δεν φαινόταν να αντιλαμβάνεται ότι βρισκόταν σε νοσοκομείο. Και επίμονα πίστευε ότι είχε έλθει μόνο και μόνο για να παντρευτεί την κυρία που τυχαία είχε ερωτευτεί και η οποία δέχτηκε, τη παρακλήσει των δικών του να τον συνοδεύσει ως το άσυλο...»

Το σχόλιο της Πατρίδας τη μέρα της κηδείας του (6-6-1916) υπογραμμίζει τον από χρόνου πολλού θάνατό του: «Η χθεσινή μελαγχολική πομπή δεν ήτο αναμφιβόλως η κηδεία του, μοιλονότι μας ωδήγησεν εις το νεκροταφείον. Ειπέτε καλύτερα ότι ήτο μια επι-

μνημόσυνος δέσις, εις την οποίαν συνέβη τούτο το περίεργον, να έχωμεν μαζί μας και τον νεκρόν».

Η φιλολογία έχει εξετάσει το κεφάλαιο της «εμφρονος» δημιουργικότητας του μεγάλου νεοέλληνα συγγραφέα. Δεν έχει ανοίξει ακόμα το κεφάλαιο της ταργμένης ποιητικής του δημιουργικότητας, όχι μόνο από την πλευρά της φιλολογίας, αλλά και της ψυχιατρικής του ανάγνωσης.

Το τελευταίο μπορεί να μας αποκαλύψει τα όρια της δημιουργικής φύσης και τον ανήσυχο μετεωρισμό της ανάμεσα στη συμβατική νόηση και την «απόκλιση» της ιδιοφυούς δημιουργικότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Caracalos A., *Oeuvres inedites de Michel Mitsakis*, Athenes, Imprimerie Tarroussopoulos, 1957.
2. Καράκαλος, Α., «Αναζητώντας τον Μιχαήλ Μητσάκη (1863-1916)», περ. Η Λέξη, τ. 90, 1989, σ. 990-998.
3. Μητσάκης Μιχαήλ, *Ο αυτόχειρ*, φιλ. επιμ. Σαββίδη, έρευνα Δ. Δρακοπούλου, εκδ. Ιστός, Αθήνα 1996.
4. Περάνθης Μ., *Μιχαήλ Μητσάκης*, το έργο του, εκδ. Εστίας, Αθήνα 1956.
5. Πλουμπίδης Δ., «Η διδασκαλία του P.C. Racamier για τις ψυχώσεις», στο: Σχιζοφρένεια, Ψυχοπαθολογικές Προσεγγίσεις, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2002.
6. Φαφαλιού, Μ.Σ., *Ιερά Οδός 343*. Μαρτυρίες από το Δρομοκαΐτειο, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1991.
7. Χαρτοκόλλης Π., *Ιδανικοί αυτόχειρες. Έλληνες λογοτέχνες που αυτοκτόνησαν*, εκδ. Εστίας, Αθήνα 2003.

Κασσιανή Βρεττού
Ψυχολόγος

Ευτυχία

Ευτυχία είναι τα γέλια των παιδιών που γελούν όλη μαζί με στεφάνι από αγιόκλημα φωτισμένο από τ' ουρανού τα άστρα που χαμηλώνουν για να μας συναντήσουν. Οι καρδιές ποτισμένες από αγάπη αιώνια νέες, με συντροφιά από ηλιαχτίδες και μουσική από τα κονσέρτα των τζιτζικιών και το θρόισμα των φύλλων. Ευτυχία είναι οι πυγολαμπίδες να μας φέρνουν ανοιξιότικα μηνύματα...

Νοσταλγία

Όταν τα φώτα χαμηλώνουν ψάχνω το φως μέσα στο σκοτάδι. Στους κατάμεστους χώρους κάνω σπουδή στη φαντασία και ζωγραφίζω το τοπίο της ανθρώπινης παρουσίας με αφηρημένα σχέδια και χρώματα γήινα και υπαρκτά.

Με στοιχεία νοσταλγίας ξαναζωγραφίζω τους ανιχνευτές της συνείδησης με λευκές αποχρώσεις.

ΩΡΕΣ

Παρασκευή, ο πρώτος μου θρήνος η μοίρα μου να ζήσω πολλές ζωές μέσα σε μια, με τύχη μασκαρεμένη που όταν κλπνιζε το θυμό της, ήθελε το πρόσωπό μου να 'χει δυο σκιές. Η μητέρα του χρόνου είπε στις κόρες της, τις ώρες να 'χω ώρα καλή, ευτυχισμένη. Η ώρα η κακή, ήθελε τη συντροφιά μου. Χοροπηδά γύρω από το πεπρωμένο μου. Προσπαθώ οι ώρες μου να γίνουν φίλες.

Αθηνά Καρατζογιάννη

πληροφορίες

» Θα θέλαμε να σας υπενθυμίσουμε και να παρακαλέσουμε όλα τα μέλη μας να φροντίζουν για την πληρωμή της συνδρομής τους, την οποία ο Σύλλογος έχει ανάγκη όχι μόνο για οικονομικούς λόγους, αλλά και για να αποδεικνύει τον αριθμό των ενεργών μελών του.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

- Ευρώ 30 για το πρώτο μέλος του Συλλόγου από κάθε οικογένεια.
- Ευρώ 5 για το δεύτερο ή τρίτο μέλος από κάθε οικογένεια.

Αρ. Λογαριασμού: ΕΤΕ 082/480 250 -02

Ευχαριστούμε θερμά

- Την οικογένεια κ. Π. Ανδρόνικου για τη χρηματική δωρεά υπέρ του ΣΟΨΥ εις μνήμην Pierre συζύγου της κας. Λίλιαν Γιαννακάκου.
- Τους εθελοντές που δούλεψαν ακούραστα στο Κέντρο Ημέρας του ΣΟΨΥ.
- Όλους όσους στηρίζουν το έργο μας.

- ▶ Κείμενα τα οποία μας έχουν αποσταλεί και δεν έχουν δημοσιευθεί, θα χρησιμοποιηθούν σε επόμενα τεύχη.
- ▶ Παρακαλούμε τα κείμενά σας να αποστέλλονται έγκαιρα και εφόσον είναι δυνατό σε ηλεκτρονική μορφή ή δακτυλογραφημένα.
- ▶ Για το επόμενο τεύχος θα πρέπει τα άρθρα σας να μας έχουν σταλεί μέχρι τις 25/09/2011.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με τη γραμματεία του Σ.Ο.Ψ.Υ. ή να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.iatronet.gr/sopsi

ΕΔΡΑ Σ.Ο.Ψ.Υ.:
ΔΗΛΟΥ 3, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 31
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210 7640277
e-mail: sopsi@ath.forthnet.gr
www.eufami.org
www.iatronet.gr/sopsi

ΞΕΝΩΝΑΣ Σ.Ο.Ψ.Υ.:
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ 9-11, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 32
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210 7649670
e-mail: xsopsi@otenet.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ Σ.Ο.Ψ.Υ.:
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ 9-11, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 32
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210 7663007
e-mail: xsopsi@otenet.gr

Ο
Τ
Ο
Α
Ν
Α
Λ
Λ
Α

Τα **μηνύματα**
εκδίδονται με
την ευγενική
χορηγία της

